6

Работніца і Калгасніца

БЕЛАРУСІ

№ 21
ЛІСТАПАД
1935 г.

Инв. 1953 г.
БА/413
Дзяржаўная бібліятэка БССР імені ЛЕНІНА

Стаханаўцы на прыёме у таварыша Н. Ф. ГІКАЛО

9 лістапада сакратар ЦК КП(б)Б тав. **ГІКАЛО** прыняў групу стаханаўцаў прадпрыемстваў БССР, Ленінграда і Кіева, якія прымалі ўдзел у кастрычніцкіх урачыстасцях у Менску. На прыёме прысутнічалі таксама тт. **Кавальчук, Готфрыд, Конік, Гершон, Аўгустайціс, Балцін, Геаргадзе, Гераўкер,** члены прэзідыума ЦСПСБ і рад работнікаў гаспадарчых і прафсаюзных арганізацый і друку.

Ад імя ленінградскай дэлегацыі тав. Берлін вітаў таварыша Гікало з велізарнымі перамогамі, якія атрымала БССР пад кіраўніцтвам ЦК КП(б)Б.

З прывітаннем ленінградскіх пралетарыяў і прысутных стаханаўцаў БССР выступіў Н. Ф. **Гікало.**

Аб сваіх вытворчых поспехах, аб новых метадах работы, якія далі бліскучыя рэзультаты, расказалі стаханаўцы **Семенідава,** (віцебская фабрыка «Сцяг індустрыялізацыі»), **Федарэнка** (рэчыцкі завод «Окцябр»), **Байкачоў** (машыніст Жлобінскага вузла), **Фейгін** (віцебская фабрыка **«Дзвіна»**), **Скабло Г.** (менская фабрыка імя Кагановіча). Таварыш **Гікало** задаваў выступаўшым рад пытанняў, цікавячыся метадамі іх работы, заработкам, культурна-бытавымі ўмовамі, дапамогай фабрычна-заводскіх арганізацый і хто і што перашкаджае ў іх рабоце.

Дырэктар Белметалаб'яднання тав. **Левін,** які нядаўна вярнуўся са службовай камандзіроўкі з Германіі, падзяліўся ўражаннямі аб рабоце прамысловасці і жыцці рабочых ў фашысцкай Германіі.

Тав. **Добравольская** (віцебская фабрыка «КІМ») зачытала прывітальнае пісьмо тав. **Гікало,** прынятае ўсімі дэлегацыямі стаханаўцаў, якія прымалі ўдзел у прыёме.

У заключэнні выступіў з вялікай прамовай, спатканы бурнымі апладысментамі, таварыш **Гікало.**

— Дазвольце мне,—гаварыў т. **Гікало,**—вітаць вас, герояў сацыялістычнага будаўніцтва, з вялікімі перамогамі, якія вы атрымалі кожны на сваім вытворчым участку.

— Стаханаўскі рух, асабліва ў пачатку свайго развіцця, сустрэў заядлае супраціўленне з боку класавых ворагаў, чыноўнікаў і бюракратаў. Амаль кожнаму стаханаўцу прыходзілася з цяжкасцямі прабіваць сабе дарогу. Партыя падтрымала стаханаўскі рух, дапамагла разграміць супраціўленцаў. І зараз стаханаўскі рух ужо становіцца рухам мас.

— І па зарплаце, і па ўладанню тэхнікай, і па быту і культуры рабочых нельга параўнаць СССР ні з адной капіталістычнай краінай.

— Новае жыццё, — гаварыў далей тав. **Гікало,**—будуюць у нас мільёны рабочых і калгаснікаў. І гэтыя мільёны разам з нашай доблеснай Чырвонай арміяй, маючы буйную прамысловасць і сельскую гаспадарку, з'яўляюцца той магутнай сілай, якая ў стане сакрушыць любую спробу ворага.

Заключныя словы кіраўніка бальшэвікоў Беларусі пакрылі бурнымі апладысментамі.

Удзельніцы ваенізаванага пераходу Віцебск—Менск на прыёме у сакратара ЦК КП(б)Б тав. ГІКАЛО.
Фото ГРЫНА.

Магутны ўсенародны рух

Краіна Советаў толькі што адсвяткавала 18-ую гадавіну вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэволюцыі. З велічайшым уздымам, з небывалымі ў гісторыі чалавецтва дасягненнямі сустрэлі працоўныя свае свята. У гэтыя дні як і заўсёды думкі мільёнаў былі накіраваны ў вялікі Крэмль, да мудрага, любімага правадыра, роднага **Сталіна.**

Совецкі народ поўны ўдзячнасці яму, Сталіну, за шчаслівае, раднаснае жыццё, у нашай соцыялістычнай краіне. Здабыта яно пад яго геніяльным кіраўніцтвам у жорсткай барацьбе з класавымі ворагамі звне і ўнутры краіны, з тройчы прэзрэннымі зіноўеўцамі, трацкістамі, правымі і «левымі» ўхілістамі.

170-мільённае насельніцтва ў гарадах і вёсках па ўсёй нашай неасяжнай краіне яшчэ раз прадэманстравалі сваю магутнасць, сваю адданасць соцыялістычнай радзіме, сваю гатоўнасць у любы момант груддзю стаць на яе абарону.

Адной з велічайшых перамог генеральнай лініі партыі Леніна—Сталіна з'яўляецца стаханаўскі рух. Метадамі данецкага забойшчыка Алексея **Стаханава,** Дусі і Марусі **Вінаградавых,** машыніста **Крываноса** сталі працаваць многія тысячы рабочых і работніц. Шырока разгарнуўся стаханаўскі рух і на прадпрыемствах нашай рэспублікі. Асабліва атрадна тое, што пачэснае месца займаюць тут работніцы.

Комсамолка **Кіслік Жэня** з фабрыкі імя Клары Цэткін (Віцебск) першая перайшла працаваць з чатырох машын на восем і гэтым пабіла ўсесаюзны рэкорд. Пабілі ўсесаюзны рэкорд па працэсе кітлёўкі панчох падлеткі **Паскачэва** і **Добравольская** (фабрыка «КІМ», Віцебск).

Работніца **Навумава** Даша на запалкавай фабрыцы «Везувій» (Навабеліца) першая па каробачнаму цэху перайшла працаваць з двух станкоў на чатыры. А па дарозе ў Новазыбкаў, куды яна паехала разам з дэлегацыяй стаханаўцаў фабрыкі для абмену вопытам, Навумава заявіла:

— Буду працаваць на 6 станках.

Свае слова Даша стрымала.

На 300 проц. выконвае план глазіроўшчыца мякка-шакаладнага цэха фабрыкі «Комунарка» тав. **Таборына.** Можна прывесці яшчэ аграмадную колькасць імён і прозвішчаў нашых стаханавак — актыўных змагароў за высокую прадукцыйнасць працы.

Аб сакрэтах сваёй работы расказваюць стаханаўкі ў гэтым нумары нашага журнала. Асноўнае гэта тое, што таварышы працуюць прадукцыйна ўвесь рабочы дзень. Сочаць за спраўнасцю сваіх машын і станкоў, трымаюць у чыстаце свае рабочае месца. Так працаваць можа кожны.

У большасці нашых фабрык і заводаў партыйныя і професіянальныя арганізацыі і адміністрацыйна-тэхнічны персанал правільна ацанілі значэнне стаханаўскага руху і робяць усё магчымае для яго развіцця. Аднак, ёсць многа фактаў сабатажу гэтага магутнага руху.

На аршанскім ільнокамбінаце **Шак Гаша** замест двух работніц узялася адна абслугоўваць ільночасальную машыну «Гекеля». Яе прыкладу пажадалі паследваць іншыя работніцы. На гэта начальнік цэха Рамаhоўскі заявіў:

— Рапей трэба пераабсталяваць ільнокамбінат, а потым узяцца за стаханаўскі рух.

Чым інакш, як не сабатажам, можна гэта назваць? Такія выпадкі не адзіны.

Пераможнае разгортванне стаханаўскага руху выклікае супраціўленне класавага ворага і яго агентуры. Сын кулака, змены майстар фабрыкі **«Дзвіна»** (Віцебск) **Ліхавадаў** нагла здзекваўся над стаханаўкай **Якаўлевай.** Гэты вораг атрымаў па заслугах. Ён пролетарскім судом асуджан на 5 год пазбаўлення волі. Аднак кіруючыя арганізацыі фабрыкі і горпрофсовет з вялікім спазненнем рэагавалі на гэту класава-варожую вылазку. Усямерна павысіць рэволюцыйную пільнасць — вось што лішні раз патрабуюць ад нас такія факты.

Асабліва атрадна тое, што стаханаўскі рух разгортваецца не толькі ў гарадах, але і ў нашай соцыялістычнай вёсцы.

Марыя Сапронаўна **Дземчэнка** звеннявая калгаса «Комінтэрн», Кіеўскай вобласці — у прыватнай гутарцы з тав. **Сталіным** дала абяцанне ў гэтым годзе дабіцца ўраджаю буракоў 500 цэнтнераў з гектара. Свае абяцанне яна з гонарам выканала. Па ўсёй Украіне шырока разгарнуўся рух «пяцісотніц». Сотні і тысячы калгасніц разам з Марыяй Дземчэнка змагаюцца за ўраджай буракоў не менш 500 цэнтнераў з гектара.

І ў нас, у Совецкай Беларусі, ёсць ужо стаханаўкі ільнаводства і іншых галін сельскагаспадарчых работ. 60-гадовая калгасніца **Рагоўская Марыя** з калгаса імя Тіміразева, Сенненскага раёна, на машыне Санталава штодзенна натрапвае 32—34 клгр. ільновалакна і дае ў дзень 476—512 кілонумароў. Прыкладу Рагоўскай і ёй падобных павінны паследваць шырокія масы калгасніц.

У сваёй гістарычнай прамове на выпуску акадэмікаў тав. Сталін сказаў: «Тэхніка на чале з людзьмі, уладаўшымі тэхнікай, можа і павінна даць цуды».

Тысячы стаханаўцаў, вінаградавых, бусыгінцаў бліскуча ажыццяўляюць гэты лозунг правадыра. Трэба толькі змесці ўсе перашкоды на шляху па разгортванню гэтага руху шырокіх мас за высокую прадукцыйнасць працы, за скарыстанне тэхнікі да дна.

Рабочыя і работніцы, інжынеры і тэхнікі! Аўладаем поўнай магутнасцю нашай соцыялістычнай прамысловасці. За асваенне новай тэхнікі! За поўную загрузку самага кароткага ў свеце рабочага дня! *(З лозунгаў ЦК ВКП(б).*

БССР імені Леніна Дзяржаўная

СЯБРОЎКІ

Яніна з Тэцяй старыя сябры. Сяброўства іх пачалося ў фабзавучы і яшчэ больш яно замацавалася з прыходам на фабрыку. Вышла так, што працаваць паставілі іх побач. Тады Яніна **Дабравольская** сказала Тэцы **Падскачавай:**

— Давай спаборнічаць!

Тэця прыняла прапанову. І хоць афіцыйнага дагавору паміж імі не было заключана, але спаборніцтва пачалося гарачае.

Бачыць Тэця, што Яніна скончыла кітляваць дзесятак панчох, а ў яе ёсць яшчэ адна-дзве панчохі, імкнецца абавязкова падцягнуцца. Бывае і так, што Тэця пераганяе на некалькі панчох сваю сяброўку, тады тое-ж самае робіць Яніна.

За няпоўныя два гады работы па фабрыцы сяброўкі ўвесь час выконвалі і перавыконвалі свае нормы і давалі добрую якасць прадукцыі. А калі па ўсёй краіне разгарнуўся магутны стаханаўскі рух, Яніна з Тэцяй рашылі выпрабаваць свае сілы.

— Павялічце нам колькасць зваротаў машыны, — звярнуліся яны да начальніка цэха т. **Кагана.** —Жадаем працаваць па-стаханаўску. Патрабаванне дзяўчат задаволілі. Машыну перавялі з двухсот на 250 зваротаў у мінуту.

Дзень 17 кастрычніка быў адзначан вялікай вытворчай перамогай. Дабравольская і Падскачава за 6 гадзін выпрацавалі 50 дзесяткаў панчох, замест 31 дзесятка па норме. Поспехі аднак не закружылі галовы маладым дзяўчатам. Праз некалькі дзён яны дабіліся яшчэ большых рэкордаў. За 6 гадзін сталі выпрацоўваць па 57 дзесяткаў панчох.

—Дайце нам папрацаваць 7 гадзін, паглядзіце колькі мы зробім,—папрасіліся дзяўчаты ў начальніка цэха.

І 26 кастрычніка просьба іх была задаволена. У гэты дзень Тэця з Янінай устанавілі новы ўсесаюзны рэкорд. Яны далі па 68 дзесяткаў панчох.

Слава аб іх разнеслася далёка за сцены фабрыкі.

Дасягненням Тэці і Яніны радаваўся ўвесь цэх, радавалася ўся фабрыка. На мітынгу рабочых маладым рэкардсменкам прынаднесл жывыя кветкі. Адміністрацыя прэміравала кожную з іх па 250 рублёў. Фабрычны мастак намаляваў партрэт Тэці, які вывесілі ў цэху. Плакаты заклікалі ўсіх рабочых і работніц раўняцца па іх.

І пачалі раўняцца. 141 работніца па цэху пачалі значна перавыконваць свае заданні. Работніца **Кісельгоф** выконвае план на 180 проц., **Шліпельшох**—на 165 проц. і т. д. Кіцельна-швэйны цэх, які раней не выконваў плана, цяпер яго перавыконвае.

...Няспынна рухаецца фантура кіцельнай машыны. Спрытна насаджваюць петлі панчох на тэкеля Тэця з Янінай. Сёння яны стараюцца працаваць яшчэ лепш. Сёння гарком вырашае пытанне аб прыняцці іх у ленінскі комсамол. І ў гэты дзень яны далі сваёй краіне па дзесятку панчох больш, чым ва ўсе ранейшыя дні.

ШЫФРЫНА.

Віцебск, фабрыка «КІМ».

НА ПЯЦІ СТАНКАХ

Раней я працавала на двух станках і выконвала план на 117—120 проц. Усе лічылі ў цэху, што гэта самая высокая выпрацоўка і што больш выпрацаваць нельга.

Але калі газеты прынеслі цікавую вестку аб тым, што ў Донбасе забойшчык **Стаханаў** сваім адбойным малатком вырубіў за 7 гадзін замест 7 тон — 170 тон вугалю, я задумалася над тым, як павялічыць і сваю выпрацоўку.

Перш за ўсё я перайшла працаваць з двух станкоў на тры. Убачыўшы, што вынікі работы не дрэнныя, я вырашыла перайсці з трох на чатыры станкі. Ушчыльніўшы свой рабочы дзень, пры правільнай арганізацыі рабочага месца, добрай змазцы машынак, беражлівых адносін да іх і поўфабрыката, я ў першыя дні работы выканала план на 238,8 проц.

Мяне гэта выпрацоўка ўсё-ж не задаволіла. Я адчула, што можна рабочы дзень яшчэ больш ушчыльніць і рашыла з чатырох машынак перайсці на пяць. 27-га кастрычніка я перайшла работаць на пяць станкоў.

Лічу, што працаваць па-стаханаўску, даць самую высокую выпрацоўку і найлепшую якасць можа і павінна кожная работніца. патрэбна толькі ўшчыльніць свой рабочы дзень, авалодаць тэхнікай, беражліва адносіцца да машын і мець жаданне працаваць па-новаму.

Рэчыца, запалкавая фабрыка «Х Окцябр».

ФЕДАРЭНКА МАРЫЯ.

Тав. **ЗЕЛЕНКА** — член ЦВК БССР — адна з першых стаханавак фабрыкі «Сцяг індустрыялізацыі».

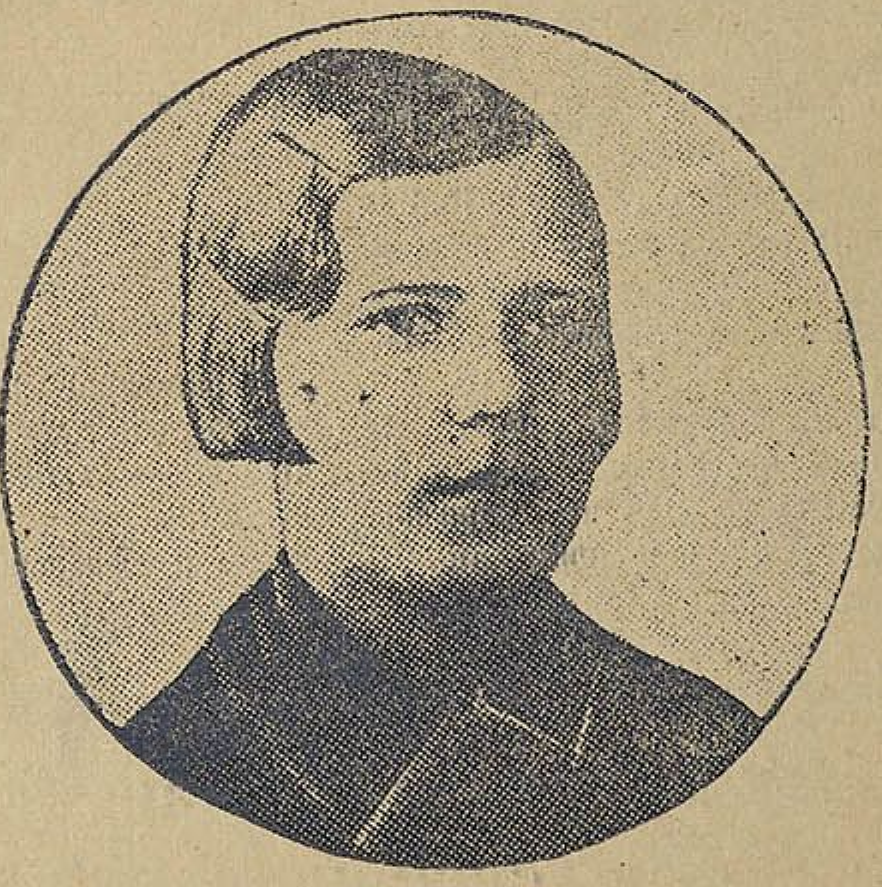

Тав. **КАНДРАЦЬЕВА** — стаханаўка фабрыкі «КІМ».

РАДАСЦЬ КОМСАМОЛКІ

Я вырасла ў гады рэвалюцыі і таму зусім зразумела, што жыццё маё склалася радасным і шчаслівым. Аднак, такога шчасця якое мне прыходзіцца перажываць зараз, у мяне яшчэ ніколі не было. Сваёй працай я пабіла ўсесаюзны рэкорд.

16-га кастрычніка я з работніцай Адамовіч першыя па фабрыцы перайшлі працаваць з чатырох машын 16 сістэм на 8 машын 32 сістэм. Некаторыя работніцы і хтосьці з адміністрацыі сумняваліся ў нашым вопыце.

— Глядзі, Жэня, не вытрымаеш, — здаецца адчувалася ў поглядах іх.

І ад гэтых поглядаў яшчэ больш расло жаданне ва што-б та ні стала вытрымаць. І вытрымала! У першы дзень работы на 8 машынах я выканала план на 231,8 проц. Па якасці — 40 проц. здала на «выдатна» (замест планавых 30) і 60 на «добра» (замест планавых 50). Зарабіла я ў гэты дзень 14 руб. 96 кап.

І зараз я не толькі не здаю тэмпаў, а, наадварот, павышаю іх. Як я гэтага дабіваюся? На работу прыходжу на 20—30 мінут раней. Правяраю сама спраўнасць машын. Ачышчаю сваё рабочае месца. Працую я спакойна, не нервуюся. Шмат дапамагае мне і адміністрацыя цэха. У дастатковай колькасці забяспечваюць добраякаснай пражай. Участковы механік уважліва сочыць за спраўнасцю машын.

Майму прыкладу наследавалі многія работніцы. Таварышы **Жагурына, Ганчарова** ўжо таксама працуюць на 8 машынах. Кожны дзень адміністрацыя атрымлівае новыя заявы аб жаданні працаваць па нашаму метаду.

Я шчаслівая, што адна з першых на нашай фабрыцы атрымала ганаровае званне стаханаўкі. Члену ленінскага комуністычнага саюза моладзі месца толькі ў радах перадавікоў.

КІСЛІК ЖЭНЯ.

Віцебск, фабрыка
імя Клары Цэткін.

МОЛАДЗЬ УПЕРАДЗІ

Шырока разгарнулася на нашай фабрыцы масавая работа па ўнядрэнню стаханаўскіх метадаў работы. І гэта дало свае вынікі. Многія работніцы значна павысілі вытворчасць працы. Асаблівы энтузіязм праяўляе жаночая моладзь. Сярод іх множацца рады стаханаўцаў.

Работніца **Канурына** на строчцы ватнікаў пры норме ў 19 штук робіць — 40. **Цікунова** пры тойжа норме дае 39 ватнікаў у дзень. Комсамолка Фейгіна пры норме ў 187 адзінак дае 287. І такіх работніц — дзесяткі.

Стаханаўскі рух у нас звязваецца з «выдатніцтвам». Усе стаханаўцы працуюць без браку, без пераробак.

СЕГАЛ.

Магілеў, швейная
фабрыка імя Валадарскага.

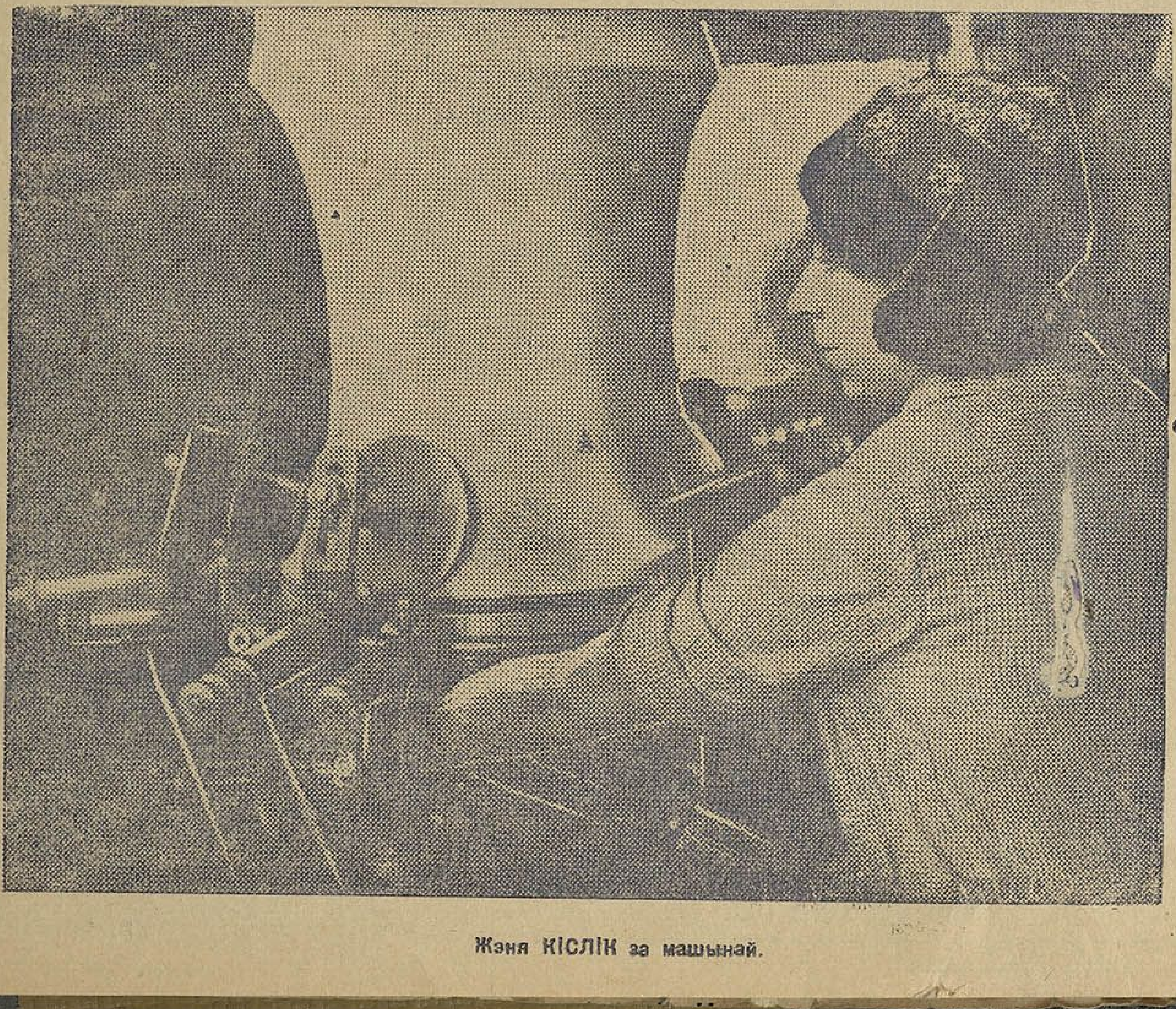

Жэня КІСЛІК за машынай.

ПРАФОРГ НАТАША

Наша дзяўчына павінна быць перадавой у палітычных і культурных адносінах, смелай, бязмерна адданай сваёй радзіме, якая прадаставіла нам, дзяўчатам, столькі магчымасці расці, рушыцца **наперад**»... З прамовы тав. Васільевай — сакратара ЦК ВЛКСМ)

— На працу?

— Так, — смела адказала ўвайшоўшая ў аддзел кадраў вясковая дзяўчына.

— Пашлем вас на пабудову электрастанцыі. Згодны?

Дзяўчына кіўнула галавой.

Так Наташа **Юдзенкова** пачала працаваць чорнарабочай на камбінаце імя тав. Гікало. Тады яшчэ на ўскраіне Навабеліцы, на месцы балот ды пяскоў толькі закладваўся фундамент дрэваапрацоўчага гіганта Беларусі. Было гэта ў маі 1931 года.

Наступілі дні напружанай работы. Наташа разам з другімі рабочымі ўздымала сцены электрастанцыі. Яна падносіла цэглу і скрапляючы матэрыял.

Па-ўдарнаму працавала Юдзенкова і адна з першых атрымала кніжку ўдарніка. Але нэ толькі работай вылучалася Наташа. На заводзе і ў інтэрнаце — яна самая вясёлая дзяўчына. Моладзь Наташа захапляла невычэрпальнай энергіяй і вясёласцю.

У час абедзеных перапынкаў яна праводзіла гутаркі з рабочымі.

— Трыфонаў спазніўся ўчора на 40 мінут на працу. Чаму? Алена Якубава і Лена Даровіч у часе работы хадзілі купацца. Афанаськова зрабіла прагул.

Пасля такіх гутарак узнімалася дысцыпліна, расла прадукцыйнасць працы.

⁂

Шмат папрацавала над сабой Наташа, але затое дасканала вывучыла свой станок, кожны рух яго, кожны яго шрубік, здала соцтэхэкзамен на «выдатна». Сістэматычна перавыконвала нормы строжкі касякоў і аглобляў.

Аднойчы ў гутарцы з Наташай сакратар камітэта КСМ тав. Самойленка запытаўся:

— Юдзенкова, чаму табе не падаць заяву ў комсамол?

Захвалявалася Наташа. Даўно марыла пра гэта.

А праз тыдзень Юдзенкова была прынята ў ленінскі саюз моладзі.

З гэтага часу яна настойліва ўзялася за вучобу і грамадскую работу. Рэгулярна пачала наведваць комсамольскую палітшколу, павышаць свой агульна-адукацыйны ўзровень, сістэматычна чытае газеты і свой любімы журнал «Работніцу і калгасніцу Беларусі».

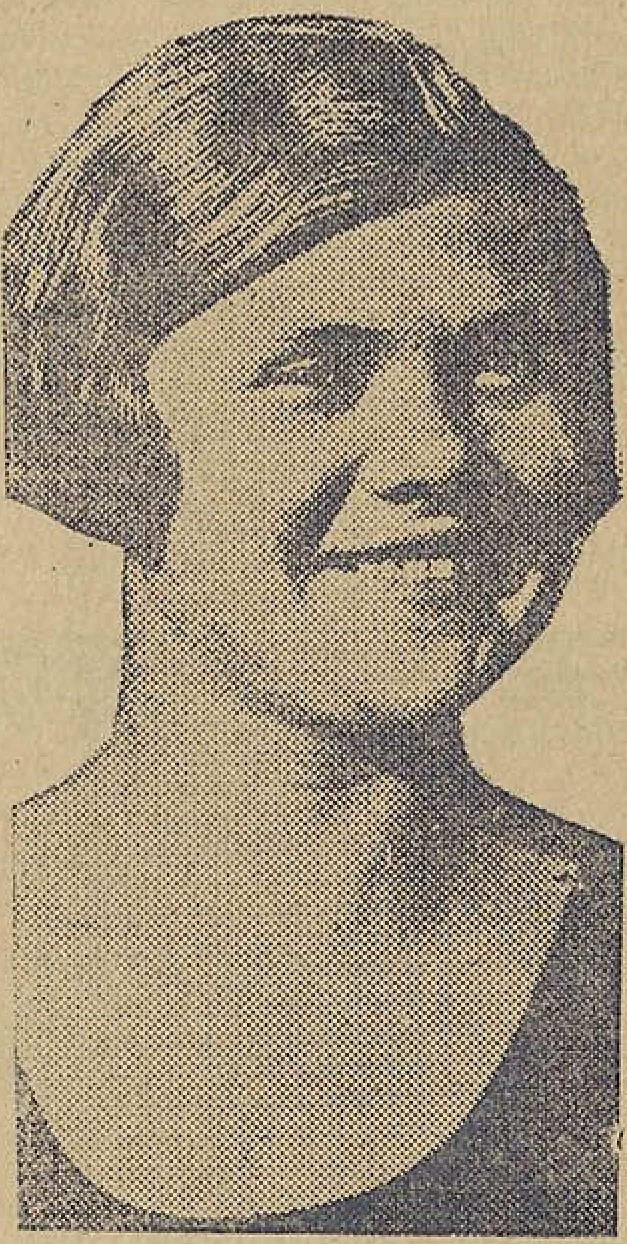

НАТАША ЮДЗЕНКОВА

З першага верасня гэтага года Наташа Юдзенкова вылучана праforгам абознай вытворчасці камбіната, дзе працуе 400 чалавек рабочых.

На агульным сходзе рабочых, пры галасаванні ўстрымаўся толькі адзін Бродскі — рабочы малярна-зборачнага цэха.

Ён устаў, паглядзеў на Наташу:

— Дзяўчына і праforгам...

У голасе яго адчувалася недаверлівасць.

— Не справіцца яна...

Але, убачыўшы ўсмешку дзесяткаў рабочых, Бродскі паціснуў плячыма і сеў.

З усім запалам сваёй маладой энергіі, па-ўдарнаму ўзялася Наташа за новую адказную работу.

Пры канкрэтным кіраўніцтве заўкома, Юдзенкова здолела шырока разгарнуць у цэхах соцспаборніцтва паміж брыгадамі.

З першых дзён сваёй работы Юдзенкова правяла гутаркі з цэхавымі групправоргамі, акружыла сябе цесным колам профсаюзкага актыва. Рухавую постаць Юдзенковай заўсёды можна ўбачыць сярод рабочых. Яна жыве адным з імі жыццём і інтарэсамі. Дровы, вада, падрыхтоўка да зімы — ўсюды зоркае вока Юдзенковай.

Пасля працы няспынна адчыняюцца і зачыняюцца дзверы цэхкома. Работніцы і рабочыя ідуць да свайго групправорга, каб атрымаць парады, дапамогу.

— Наташа! Як там з маёй заявай?

— Сёння на заводскім транспарце вам прывязуць дровы.

Гэта пытае Бродскі. Ён задаволена ўсміхаецца:

— Памыліўся я. Працуе дзяўчына, ды яшчэ як працуе.

— Арцюшова, сёння вы ў 4 гадзіны зайдзіце ў заўком па пытанню дзіцячай пляцоўкі.

— А мяне навошта выклікалі?

Да стала падыходзіць нядаўна прышоўшая з вёскі маладая дзяўчына.

— Сядай, Дуня, — паказвае Юдзенкова на крэсла.

— Нядобра так, Дуня. Ты вось працуеш нядрэнна, але малапісьменная. Ідзі вучыцца. Нам, савецкім дзяўчатам, шырока адчынены дзверы да навукі.

Так кожны дзень. Комсамольскі камітэт камбіната з радасцю наглядае за ростам вылучэнкі і дапамагае ёй у рабоце.

Б. РАБІКАЎ.

НАШЫ СТАХАНАЎКІ

Разгортванне стаханаўскага руху на нашай фабрыцы пачалося са спазненнем. Аб гэтым зусім правільна сігналізавала газета «Віцебскі пралетарый». Але калі партыйная і прафесіянальная арганізацыі ўзяліся за масавую работу, вынікі адчуліся адразу.

Рабочы калектыў з вялікім энтузіязмам уключыўся ў барацьбу за высокія паказчыкі работы, за поўнае скарыстанне тэхнікі. Асабліва радасна, што работніцы ў гэтай справе з'яўляюцца перадавымі.

Першыя стаханаўкі па нашай фабрыцы—гэта **Бараноўская, Валасач, Кандраценка, Тупічкіна, Крышанава, Касінская.**

Бараноўская на сваім працэсе—устаноўка шкла — выпрацоўвае 200—205 проц. задання. Кандраценка на ўстаўцы калец у скуру выпрацоўвае 210 проц. Валасач працуе на некалькіх працэсах і заўсёды выконвае план на 190—200 проц.

Кандыдат партыі Тупічкіна прыкладна сумяшчае кіраўніцтва брыгадай і ўзорную работу на вытворчасці. План выконвае на 130—140 проц. Вельмі паказальна работа тав. Крышанавай. Раней яна не выконвала нормы, а зараз яна стала стаханаўкай.

Якасць прадукцыі ў стаханавак значна паляпшаецца. Усе стаханаўкі—зотаўкі. Яны здалі тэхэкзамен на «выдатна». Перадавое месца ў стаханаўскім руху займае моладзь. Комсамолка Арлова мае груднае дзіця,—гэта не перашкодзіла ей добра аўладаць тэхнікай свайго працэса. Зараз яна выконвае норму на 150—160 проц.

Значна павысіўся заработак стаханавак. Раней Крышанава зарабляла 6 руб. у дзень, а цяпер—больш 9. Савельева зарабляла 4 руб. 30 кап., а зараз — каля 8 р. і т. д.

Тав. КАСІНСКАЯ.

Тав. КРУШОНАВА.

Стаханаўцы акружаны клопатамі і ўвагай з боку трыкутніка фабрыкі. Аб іх рабоце піша шматтыражка і штодзёнкі. Да ведама ўсіх рабочых штодзённа даводзіцца выпрацоўка стаханаўцаў за дзень. З дня ў дзень растуць рады перадавікоў-стаханаўцаў на фабрыцы.

БАГАМОЛАВА, ЛАДЫСАВА.

Віцебск, акулярная фабрыка.

Тав. ТУПІЧКІНА.

ВЕЛЬМІ ЗАЦІКАЎЛЕНЫ ВУЧОБАЙ

На нашай фабрыцы маецца не малы жаночы актыў. Ён вырас і расце на практычнай рабоце. Але самым слабым месцам вылучэнак-работніц у нас да гэтага часу была—непісьменнасць. На сваю непісьменнасць мы звярачалі недастатковую ўвагу і гэта давала сябе адчуваць на рабоце.

У гэтым годзе, некалькі нашых комуністак дзяржалі экзамен у комвуз, але іх не прынялі. Тады мы сур'ёзна падумалі аб неабходнасці вучыцца агульнай грамаце. Дагаварыліся з настаўнікам, арганізавалі групу з дзесяці чалавек і пачалі вучыцца.

Вучымся мы паўтара месяца і за гэты час кожная з нас адчувае значны рост. Узяць мяне. Я раней не ведала, як граматна напісаць пісьмо, не ведала чатырох матэматычных дзеянняў. Зараз пішу значна лепш і хутка рашаю задачы. Тое-ж сама і **Багамолава, Славіна** і другія.

Трэба сказаць, што работніцы вельмі зацікаўлены вучобай. Усе заняткі наведваюць акуратна. Вучацца сярод нас і бабулькі. За нашу вучобу дырэкцыя аплачвае 180 руб. у месяц. Ёсць у нас і палітзаняткі. Чатыры разы ў месяц мы вывучаем бягучую палітыку. Актывісткі акулярнай фабрыкі задаволены арганізацыяй вучобы ў гэтым годзе.

БАРЗЕНКОВА АННА.

Віцебск

РЭКОРД СТУДЗЕНКОВАЙ

Ноч. Зборачны цэх заліты бляскам электрычнасці. Стрэлка гадзінніка адлічвае апошнія секунды. Густы бас гудка прагучэў над фабрычным дахам. Гоман рамнёў, шчоўканне набівачных машын, лязганне пад'ёмнікаў сціхла. Абвешчан перапынак.

Работніцы эцікіровачных машын, каробачна-набівачных станкоў адна за другой, спяшаючы, беглі ў сталовую. Цэх змоўк.

І вось сярод машын высокая ўзнялася дзяўчына. Яна ўважліва разглядала акружаючыя яе станкі. Потым ціхім крокам падышла да крайней набівачнай машыны, нахілілася і доўга разглядала перадатачны пас ад матора да станка. Яна нешта абдумвала.

Скончыўся перапынак. Зноў гудок. Дзяўчына ўздрыганулася, хутка агледзелася навакол, перайшла на правы бок станка і націснула ручкі. Набівачны механізм зноў запрацаваў.

Надышла раніца. Дзяўчына, якая сёння ўвесь перапынак правяла ля станка, здала майстру змены 58 скрынь запалак замест нормы 48. 62 другіх работніцы за гэтыя суткі зрабілі па 52—56 скрынь. Майстар змены склікаў 5-хвілінную параду і абвясціў:

— Сёння спачуваючая Студзенкова Фёкла дала рэкордную выпрацоўку.

Дасягнула яна гэтага не адразу. Галосная чытка газет і гутаркі аб стаханаўскіх метадах работы яе вельмі зацікавілі. Яна вырашыла ажыццявіць на сваёй машыне надзвычайны спосаб, які дае казачныя рэкорды работы.

Феклуша не аднойчы правярала станок, гусенічны ланцуг, пас, ход машыны, не аднойчы пісала ў спытку лічбы, памнажала і толькі пасля гэтага заявіла:

—Я буду працаваць па-стаханаўскаму метаду. Але толькі адно, я прашу павялічыць абароты станка.

— Не, не, загаласіў механік,— нельга павялічыць, станок разляціцца.

Студзенкова настойвала, але кансерватызм механікаў стаў на яе дарозе. Так працавала Феклуша дзень, два, тры. Давала выпрацоўку заўсёды больш за ўсіх. Але гэта яна лічыла недастатковым. Хацелася большага.

13 кастрычніка Студзенкова з'явілася на працу раней за ўсіх. Прысеўшы каля перадатачнага паса, яна доўга штосьці рабіла. Работніцы суседніх станкоў усміхаліся.

— Малайчына,—казалі яны, — сама станок аглядваць пачала, справа не дрэнная!

Феклуша з гордай усмешкай ківала галавой.

Скончылася змена. Пачалася здача выпрацоўкі. Дзесяткі работніц заданне выпрацоўвалі звычайна. Падышла Студзенкова.

— Колькі? — сыпаліся запытанні.

— 62! — абвясціў майстар.

— Як? Станок больш 58 не дае, у яго 34 абароты ў мінуту, — казалі механікі.

Сам майстар дзівіўся, ціснуў плячыма і нахмурыўся. Пачаў правяраць раз, другі, зноў атрымліваецца 62.

— Правільна, 62 скрыні—яшчэ раз голасна пацвердзіў ён.

— Прыпісала! — кінуў нехта з боку.

Студзенкова была спакойная. Радасна ўсміхаючыся, яна абвяла поглядам усіх і сказала:

— Добра, я адкрыю вам свой сакрэт. Хадземце.

Яна хутка пабегла да свайго станка, за ёй спяшаліся ўсе.

— Вось адкуль я ўзяла звыш нармальнай магутнасці машыны 4 скрыні запалак.

І яна паказала пальцам на шківок матора, для перадачы руху набівачнай машыне праз пас. Сакрэт быў просты. На шківок матора Студзенкова лоўка наматала тры абароты тонкага палатна, дыяметр павялічыўся і адпаведна павялічылася хуткасць набівачнай машыны.

Ахнулі майстры і механікі. Іх кансерватызм зламан энтузіязмам Студзенковай. Стаханаўка Феклуша разбіла ўпрах тэорыю абмежаванасці абаротаў. Станок застаўся цэлым, а прадукцыйнасць узрасла на 4 скрыні.

Толькі пасля гэтага ўсе набівачныя машыны атрымалі павелічэнне ў абаротах, замест 34 зараз 38 у мінуту.

Стаханаўка-рацыяналізатар Студзенкова трыкутнікам фабрыкі прэміравана 75 рублямі. Зараз пасля павялічэння абаротаў станкоў амаль кожная набіўшчыца выпрацоўвае 62 скрыні запалак.

Сама Студзенкова давяла выпрацоўку да 67—68 скрынь. Такой выпрацоўкі не ведае ні адна работніца. Першая стаханаўка зборачнага цэха Студзенкова ўжо трэці тыдзень трымае першынство ў выкананні задання на 138—141 проц.

Метад Студзенковай просты. Яна за 15 мінут да пачатку працы аглядае станок, ці няма дзе хібы. І толькі прагучыць гудок — яе машынка ў тую-ж мінуту пушчаецца ў ход. Змазка станка замест 10 мінут займае ў яе 4. Уважлівы агляд запалкавых касет прывёў да змяншэння астановак станка. Феклуша ўвяла парадак здачы і прыёмкі станка, што прывяло да лепшага догляду і спраўнасці механізмаў. Усё гэта разам узятае дае магчымасць Студзенковай трымаць увесь час нікім яшчэ не перакрыты рэкорд выпрацоўкі — 68 скрынь запалак.

Але не толькі аб колькасці клапаціцца Студзенкова. Яна здае 75—80 проц. прадукцыі на «выдатна» і астатнія — на «добра».

Свой метад Феклуша імкнецца перадаць другім. З ёй побач працуе Ганчарова. Феклуша часта гутарыць з ёй, дае парады, вучыць, як трэба працаваць. У выніку гэтага Ганчарова дасягнула штодзённай выпрацоўкі 66—67 скрынь запалак.

Абедзве стаханаўкі пасябравалі. Гэтае сяброўства ім выкаваў вытворчы працэс, метад Стаханава. У кіно, клуб, бібліятэку, або на сход яны заўсёды ідуць разам.

Ганчарова таксама ўступіла ў спачуваючыя. Яны разам ходзяць у кандыдацкую школу, рыхтуюцца стаць членамі ленінска-сталінскай партыі.

Прыклад перадавых стаханавак пашыраецца на ўвесь цэх. Па 60 скрынь набівае дваццаць чалавек, 63 скрыні—трыццаць чалавек, 64—66 дванаццаць чалавек.

Зараз Студзенкова вылучана брыгадзірам набівачных машын. Партком і фабком абкружылі яе любоўю і клопатамі. Да яе ездзілі на кватэру, далі падарункі — бацінкі, мануфактуру і другія рэчы. Ёю ганарыцца ўся фабрыка.

Сакрэт перамогі Студзенковай просты — яна любіць працу, ганарыцца ёю і цалкам аддана ёй.

Г. НОВІК.

Рэчыца. Фабрыка «10 Окцябр».

МАЦІ

(АПАВЯДАННЕ)

Насці мінула дваццаць чатыры. Яна маўкліва сядзела ля вакна сваёй хаты і ўглядалася ў далеч вуліцы. На двары лёталі першыя пушынкі чыстага снегу. А ў галаве Насты раіліся думкі:

— Што рабіць?

Пасупраць вакна, седзячы на канапе, вязала цёплую панчоху яе свякруха Ганна. Яна некалькі разоў прабавала завязаць размову з Настай, але справа не клеілася.

— У мяне на галаве ўжо чысценькі сняжок вось. Сорак пяць гадоў толькі на адной фабрыцы папрацавала. Мяне вакол пальца не абвядзеш, мая дарагая. Усё ведаю, усё бачу. Не такая ты, як была зусім нядаўна—сумуеш, думушкі нейкія думаеш...

— І аб чым усё гэта, а? Ад чаго гэта?

Наста адвярнулася ад вакна. Уздыхнула ўсімі грудзямі і прагаварыла:

— Баюся я. Гавораць, што вельмі цяжка. Нават памерці можна.

Ганна адкінула панчоху ў бок і пытліва ўглядзелася ў круглы твар нявесткі. Сум плаваў у вялікіх адкрытых вачах Насты.

— А на аборт ісці яшчэ страшней,—скончыла Наста і апусціла галаву.

Ганна паднялася з канапы, падышла да Насты, пагладзіла яе па касынцы і пачала:

Эх, дурная ты! І хто табе гэта наплёў?

Наста маўчала. А Ганна працягвала:

— Слухай-жа, мая любая. Раскажу табе, як ража́ла я Рыгорку, мужа твайго. Тады быў зусім другі час, не падобны на сёння. Працавала я на фабрыцы, рыззё для машын сартавала. Дванаццаць гадзін перакідвала яго з рукі па руку, пыл вытрэхвала, гузікі абразала. Душна, цяжка было працаваць. І ніякіх тады чатырохмесячных водпускаў табе, ніякай аховы працы не было. А я хадзіла з сынком да апошняй гадзіны, туга падцягвала жывот, ад вока майстра хавала яго. Даведаецца праклятый, з работы прагоніць, і ніякай управы не знойдзеш. Цяжка мне было працаваць, ломіць спіну, а адыйсці нельга. І так наступіла апошняя мінута. Прабралася я непрыкметна ў куток, ды там і нарадзіла свайго Рыгорку. Але да змены яшчэ некалькі гадзін. Увярнула я жывы ружовы камочак у хустку ды зноў асцярожна вярнулася на месца працы.

Паклала я сынка ў кошык, рыззём накрыла, каб майстар не ўбачыў, і працую. Ледзь да канца дацягнула. Сіл маіх не хапае. А я рада, рада сынку, што жывым ён у мяне астаўся.

У гэтым месцы свайго апавядання Ганна спынілася, усхліпнула.

— Вось яны роды, якія былі! А цяпер што? Чаго баяцца? Кінь сумаваць!

Наста закрыла павекі вачэй і, прыхіліўшыся галавой да свякрухі, слухала яе.

Ад слоў старух стапавілася лягчэй на сэрцы. Вочы Насты прасвятляліся, у галаве стала свяжэй. Яна моцна абняла свякруху і пацалавала:

— Дзякую!

У гэты час над рабочым пасёлкам прагучэў фабрычны гудок. Наста пачала збірацца на фабрыку, каб паспець на змену.

Янка ГУЦАЎ.

Жаночая каманда менскага завода імя Мяснікова, якая заняла першае месца ў стралковых спаборніцтвах па МББ дарозе.

бібліятэка імені ЛЕНІНА

СВЯТА ПОУНА

Гэта былі незвычайныя танцы. Дзяўчаты то плылі плаўна, быццам лебедзі, то раптам узнімаліся бурнымі хвалямі над брукам вуліц. І тады гарманісты не паспявалі ў такт разводзіць свае напеўныя мяхі.

Дзяўчаты танцавалі на вуліцы і ў танцах рушыліся разам з усёй калонай Кагановіцкага раёна. Праходзячы каля ўрадавых трыбун, яны апранутыя ва ўсходнія касцюмы так дружна ўдарылі ў бубны, так весела заіскрыліся іх вочы, што кожны гатоў быў, умеючы ці не ўмеючы, пайсці з імі ў танцы.

І ў гэтых танцах адчувалася радасць народных мас. Не было чалавека ў пролетарскіх гарадах нашых, не было чалавека ў калгасах нашых, які не перажываў бы гэтых дзён, як найвялікшую падзею ў сваім жыцці, самую дарагую, самую радасную падзею.

У знаменальныя дні **поўналецця** нашай краіны (18 год барацьбы, працы і будаўніцтва) карагоды ствараліся на вуліцах, плошчах, у клубах, на пасёлках. І было зусім не дзіўна побач з малодзенькай фабзавучніцай, толькі што прышоўшай на завод, бачыць токара з пасівелымі валасамі, які бадзёра адбіваў чачотку.

Народ радаваўся, наш совецкі, надзвычайны, шчаслівы народ! Хаця разгар свята быў 7 лістапада, ужо задоўга да гэтага дня пачалася падрыхтоўка святочных падарункаў. Падарункі і той хто дарыў былі розныя...

Цыгельніцкая завёртшчыца з фабрыкі «Комунарка», надзвычайны майстар сваёй справы, у гонар свята падвоіла выпрацоўку... Напярэдадні Кастрычніцкіх дзён яна павялічыла норму выпрацоўкі да 220--230 проц. у дзень.

І гэты стаханаўскі падарунак ужо даволі пажылой жанчыны, скалануў усю фабрыку. Гэта было ў Менску.

А ў гэты самы час у Віцебску, горадзе апаясаным сіняй істужкай Дзвіны, адзінаццаць дзяўчат, слаўных дзяўчат велізарнай швэйнай фабрыкі «Сцяг індустрыялізацыі» рыхтавалі свой падарунак... Яны вырашылі прадэманстраваць сваю мужнасць, сваю гатоўнасць па першаму закліку партыі стаць у рады байцоў. Па камандзе: «газы», дзяўчаты звычным рухам выхапілі з каробак супроцьгазаў маскі, у некалькі хвілін адзелі іх і ў такім нязвычным убранні пачалі свой далёкі і цяжкі шлях.

Перад імі стаяла задача — прайсці 300 кілометраў у супроцьгазах, знімаючы іх толькі на час яды і сну. І 6 лістапада, пасля гэтага надзвычайнага пешага пераходу, яны ўступілі ў Менск.

Хіба гэта не падарунак? Хіба гэта не новая бліскучая старонка ў жыцці нашых совецкіх дзяўчат і жанчын, выхаваўшых не мала парашутыстак, лётчыц, адважных лыжніц і стойкіх плаўцоў.

І, нібы пераклікаючыся з віцеблянамі, праз 2—3 дні дзесяць швэйнікаў і швэйніц Менскай фабрыкі «Кастрычнік» вышлі ў не менш складаны пераход, ставячы задачу пакрыць 150 кілометраў (Менск—Барысаў—Менск), ужо

На кастрычніцкай дэманстрацыі ў М

ЛЕЦЦЯ

не толькі ў супрацьгазах, але і камбінезонах.

А на Белдрэсе імя Сталіна, электрастанцыі акружанай вазёрамі і махавымі балотамі, к святу пусцілі 4 кацёл і адкрылі новую сталовую. Хіба гэта не падарунак?

У Менску на заводзе імя Кірава пусцілі новы цэх!

У Барысаве пусцілі новы цэх!

У Гомелі пусцілі новы цэх!

Не, усяго не пералічыш. Не пералічыш усяго таго, што рабілі нашы слаўныя стаханаўцы і стаханаўкі, каб урачыста сустрэць любімае свята.

Тыя падарункі, якія рабіліся краіне былі адначасова і падарункамі сабе. Бо чыё сэрца не ўзганарыцца пры паведамленні аб пуску новага цэха, хто не ўзрадуецца пры фінішы новага ўдалага пераходу, пералёту, прабегу. У сталінскай сям'і народаў Совецкага Саюза — перамога працоўнага таджыка з'яўляецца блізкай працоўнаму беларусу, таксама як перамога беларуса — блізкая ўзбеку. У гэтым сіла ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі, у гэтым сіла нашай партыі, у гэтым геній правадыра тав. Сталіна, які вядзе нашу краіну ад перамогі да перамогі.

Дзеці на трыбуне. Фото РУДЭРМАНА.

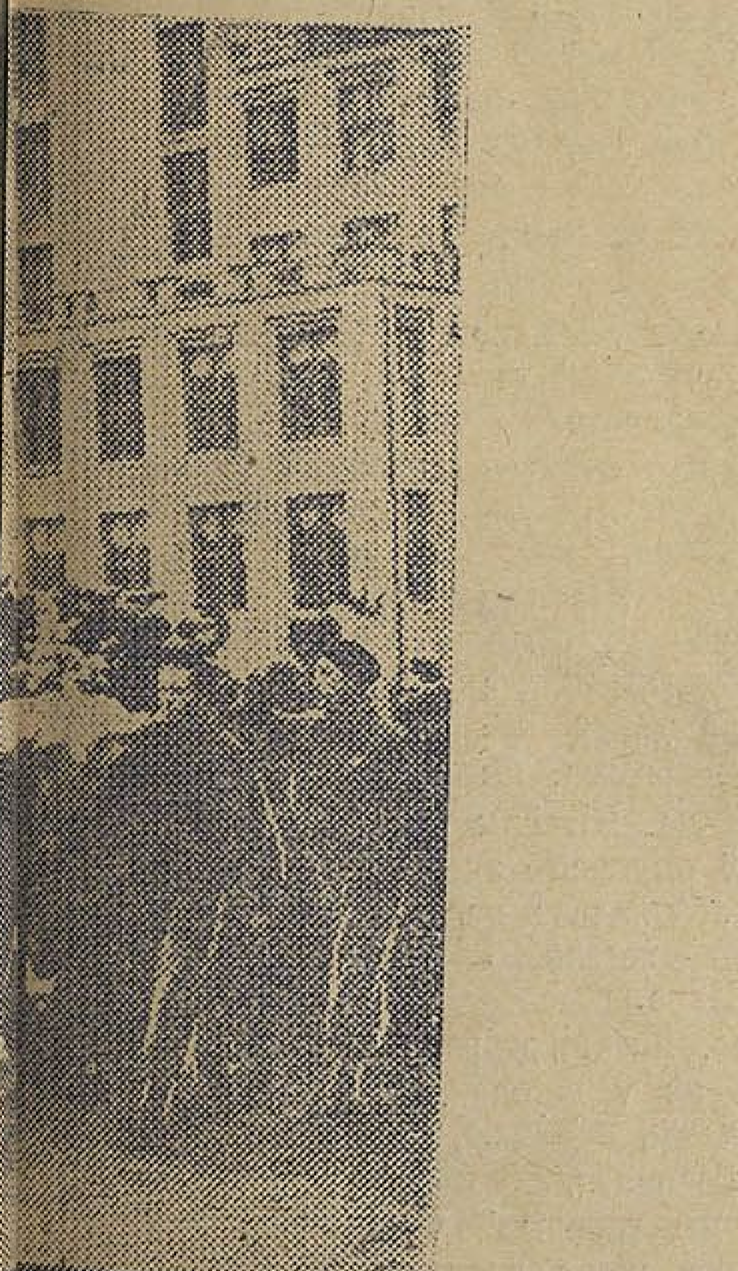

му.

⁂

Ужо напярэдадні святкавання сталіца БССР, а разам з ёй і ўся рэспубліка, увесь Саюз ад пагранічнай заставы на рубяжы з капіталістычным Захадам да вод Фінскай затокі, да крайніх Сопак Далёкага Усхода, убралася ў адно непазнавальна бліскучае ўбранне.

Як дзяўчата, якія сабраліся для вясёлага карагода, убраліся ў лепшае, так фабрыкі і вуліцы, і плошчы апрануліся ў кветкі, лозунгі і сцягі.

Ды ці можна размяжоўваць канун ад свята? Ад мора агнёў, ад незмаўкаючага ажыўлення на вуліцах здавалася, што паміж 6 і 7 лістападам няма начы, а ўсё імчыцца адзін суцэльны і радасны дзень. Раніцой 7 лістапада пачаў марасіць дождж. Неба нібы спусціла заслону хмар... Але хто звярнуў на гэта ўвагу?

Хіба Ядзя Касцякоўская — студэнтка першага курса, або Роза Берсон — швэйніца, або Наташа Егорава — слесар — не апрануліся ў шоўкавыя плацці, у лепшыя туфлі?.. Не, ніхто не звярнуў увагі на гэты дзерзкі выпад прыроды! А вось па вуліцах сапраўды разлілося мора. Мора песень, мора вясселля...

Спачатку ў строгім парадку каля ўрадавых трыбун прадэманстравала пяхота, за ёй праімчалася артылерыя і кавалерыя, уздрыгваючы ад грукату пранесліся танкі. Дзве гадзіны цягнуўся гэты незабыўны паказ магутнасці нашых заходніх граніц, паказ, які напоўніў радасцю і гонарам тысячы сэрцаў працоўных.

Пазней, каля трыбуны, дзе сталі таварышы **Гікало, Галадзед, Чарвякоў, Убарэвіч** і другія рушыліся калоны металістаў, кажэўнікаў, харчавікоў, дрэваапрацоўшчыкаў, чыгуначнікаў, швэйнікаў. ішлі раёнамі — спачатку Сталінскі, потым Кагановіцкі, Варашылаўскі... Усе гэтыя раёны спаборнічалі на лепшае афармленне.

Пяць кінаапаратараў знімалі на кінаплёнку магутны марш тысяч. Але хіба экран можа адлюстраваць усю яркасць танцаў? Хіба можа перадаць разліў радасці, які панаваў у кожным сэрцы?

Рэспубліка, як і ўвесь Саюз урачыста адсвяткавала свае поўналецце. У гэтыя дні мільёны пролетарыяў яшчэ і яшчэ раз падкрэслілі сваю найвялікшую адданасць партыі і правадыру вялікаму **Сталіну**.

Е. САДОЎСКІ.

Н. ЦЭЛЕШ

СЛАВА

(Апавяданне)

1.

Неяк раз бадзяўся я з вудамі каля рэчкі, кілометраў за 40 ад Менску, недалёка ад калгаса «Новы свет». Толькі што я хацеў зматаць вуды і спяшыць на поезд, як з-за кустоў вышаў чалавек. У такіх абставінах знаёмяцца хутка. Мы разгаварыліся. Распытаўшыся ў мяне, як ловіцца рыба, чалавек запрасіў мяне да сябе ў хату.

— Куды-ж вы паедзеце? Позна ўжо.

Вузкай сцежкай мы ішлі над ракой. Сонца зайшло, і на густой высокай траве ўжо лягла раса. За кустамі лазы віднеліся хаты. Яны сталі абапал рэчкі і нібы глядзелі ў ваду. Там-сям узнімаўся дым і плыў у ціхім вячэрнім паветры белаватымі клубамі.

Мы ўвайшлі ў хату. Перад люстэркам стаяла дзяўчына гадоў пад 20 і зачэсвала свае прыгожыя белаватыя кудры. Яна азірнулася на нас, пачырванела і раптоўна завязала валасы ў вузел.

— Ты куды збіраешся, Слава? —ласкава спытаў стары.

— Пайду, тата, гуляць.

Зірнула дзяўчына на мяне і ледзь прыкметна ўсміхнулася. Дзесці я яе бачыў. Але дзе? Пры якіх абставінах? Калі дзяўчына паварочвалася да мяне тварам, я лавіў на ім знаёмыя рысы. Стараючыся ўспомніць—дзе-ж я сустракаўся з гэтай красуляй, я глядзеў на яе круглыя асмуглелыя шчокі, на густыя, цёмныя бровы, на карыя прыветлівыя вочы, прыслухоўваўся да яе голаса.

Дзяўчына ўскінула на плечы нейкую куртку і з непакрытай галавой пашла да дзвярэй. На-хаду яна звярнулася да бацькі:

— Тата, дзвярэй не зачыняйце. Я прыду позна. Сёння ў нас музыкальны гурток.

— Музыкантша яна ў мяне—з гонарам сказаў бацька, калі зачыніліся дзверы.—Вучыцца Слава. А цяпер у госці прыехала, дапамагае тут трохі рэбятам. Гурток, вось музычны ў калгасе арганізавала.

Ён памаўчаў.—

— Так, вучыцца на музыканта —зноў загаварыў.—Я і сам, трохі «брынкаю» на скрыпцы.

І ён пачаў расказваць, як і што ён іграе, ад каго навучыўся гэтаму, і як з самых малых год прывучае да музыкі сваю дачку.

Хутка ў хату зноў уляцела, уся зачырванелая Слава. За ёю ішоў стройны малады хлапец. На губах яго ледзь прабіваўся мяккі пушок. Яны прайшлі ў другі пакой. Было чуваць, як Слава дакранулася пальцамі да струнаў скрыпкі і як адгукнуўся інструмант цэлай гамай прыгожых гукаў.

І тады я ўспомніў...

Некалькі год таму назад я ехаў у Менск. Сядзеў у купэ і драмаў. На адной астаноўцы ў купэ ўвайшлі дзве дзяўчыны. Адна з іх была са скрыпкай.

Яны селі на канапу насупроць. Дзяўчыны хваляваліся. Некалькі разоў яны падымаліся з месца, падыходзілі да акна і глядзелі ў поле, нібы развітваючыся з нечым.

Мы разгаварыліся. Тая, што была са скрыпкай, расказала, што былі яны на раённай алімпіядзе самадзейнага мастацтва, а зараз едуць вучыцца, як нова-выяўленыя маладыя таланты.

Яна вынула з чахла скрыпку, паклала на сваю руку і любоўна дакранулася пальцамі да струн...

— Так, я сустракаўся з вашай дачкой.

II.

Узышоў ужо месяц. Вялікі, жоўты, ён павольна выплываў аднекуль з цемры і глядзеў праз акно да нас у хату. Я ўзяў шапку і вышаў на двор.

На прысьбе каля хаты сабралася моладзь. Пасярод сядзеў гарманіст, аднаногі, пакалечаны на вайне мужчына. Каля яго—той малады, з пушком на губах, хлапец, што заходзіў да Славы. У руках ў яго была мандаліна. Побач з ім—Слава з скрыпкай. Тут-жа сядзела чарнявая, маладая дзяўчына ў белай хустачцы і чырвонай блузе. З пяшчотнасцю трымала яна гітару ў руках. А вось і балалаечнік прышоў, вясёлы хлапец у распахнутай сарочцы, без шапкі і ў галошах на босую нагу... На зямлі сядзеў зусім малады хлапчук і іграў на жалейцы.

Я падышоў у той час, калі музыканты наладжвалі свае інструманты. Слава кіравала гуртком. Яна вадзіла смычком па струнах скрыпкі і камандвала:

— Вышэй. Яшчэ. Ну, так.

Яна прыслухоўвалася. Хлопчык стараўся ўзяць патрэбную ноту на сваёй жалейцы.

Нарэшце, аркестр наладжан. Слава дакранулася смычком да струнаў і скамандвала:

— Пачнем.

— «Ой, під гаем, гаем».

Спачатку заіграла адна скрыпка. Потым у музыку ўключылася гармонь, гітара, мандаліна і балалайка. Толькі малы, уставіўшы ў рот жалейку, доўга чакаў, але хутка і ён заіграў. Аркестр граў роўна, без перабою, без запінак. Нельга было адрозніць дзе іграе гітара, а дзе—мандаліна. Толькі скрыпка на высокіх нотах вырывалася з агульнай ігры, з агульнай масы гукаў.

Музыка лілася ўсё шпарчэй і шпарчэй. І ўсё больш і больш захапляла і слухачоў і музыкантаў. Нечакана ўзвілася песня. Гэта Слава, не пакідаючы іграць, заспявала звонкім, чыстым контральто:

«Ой, під гаем, гаем, гаем зелененькім,

Там арала дэўчынэнька
Волыкам чэрнэнкім»

У гэтай народнай украінскай песні яскрава адчуўся каларыт украінскага стэпу. Так, там на берагах Дняпра, калісьці арала «дэўчынэнька волыкам чэрнэнькім». Але зараз у гэтым стэпу гудзе магутны камбайн. Зараз Дняпро магутнай лавай кідаецца на турбіны Днепрадэса, шыпіць, кружыцца, пеніцца. Мільёны агнёў загараюцца ў стэпу яго энергіяй.

Раптам абарвалася песня.

Добра? — весела і ўпэўнена спытала Слава.

— Добра. Вельмі добра. Але вы памятаеце, як у вагоне...

— Памятаю, памятаю, — і яна звонка засмяялася.

Пакуль мы гаварылі, успамінаючы першую нашу сустрэчу, музыканты заігралі польку. З'явілася яшчэ моладзь, і пачаліся танцы.

Я папрасіў Славу:

— Сыграйце яшчэ што небудзь.

— «Лясную байку» музыка Бэкера, хочаце?

— Сыграйце, — папрасіў я.

— Толькі на адной скрыпцы, бо яны не іграюць гэтай рэчы.

Слава ўстала. Дакрануўшыся скрыпкай да пляча, яна прыціснула яе падбародкам, ледзь пагнула галаву і смычком правяла па струнах. Скрыпка нібы ўздрыгнула, заплакала, загаварыла.

І зараз-жа ўсе заціхлі навокал, упіліся ў Славу вачамі, прыслухаліся.

Першыя гукі «Лясной байкі» былі слабыя, павольныя. Хвалі ветра, паступова нарастаючы, капіліся па вершалінах сосен. Лес шумеў.

Але вось наляцела бура, ірвануў вецер, завыў, пабег па лесе ...Стукнуў гром і лес уздрыгнуўся, захістаўся ў вар'яцкім рогаце. Крэкнуў дуб, нахіліўся і грымнуўся сваёй веліччу, патрасаючы зямлю.

Услед за тым паліў дождж. Удары крапляў аб лісце зліліся з агульным шумам.

А лес усё гудзеў. Крыж-накрыж блішчэла маланка, прарэзваючы чорнае, як дзёгаць, неба.

Я здзіўлена глядзеў на дзяўчыну. Пры святле месяца яе твар быў бледны, але спакойны, упэўнены. Яна нібы сама адчувала сілу сваёй музыкі. Толькі вочы яе гарэлі і свяціліся, як іскры.

А яна іграла. Бура ўсё гуляла па лесе, стагнала, выла. Раптам вецер пачаў заціхаць. Раскаты грома чуліся ўжо далёка. Дождж заціх. Лес шумеў урачыста. Узыходзіла вялікае чырвонае сонца. Яно краем лізнула зямлю, адарвалася і паплыло ўгару. Прабудзіліся птушкі. І галасы іх заглушылі ўсё навакол. Засвісцеў салавей. І скрыпка, нібы страціўшы сілы, трэпетна змоўкла. Усхваляваная, Слава села на прызбу...

III.

Гадоў праз некалькі пасля гэтага я ішоў па вуліцы. У горадзе былі расклеены афішы аб прыездзе нейкай славутай скрыпачкі, якая рабіла турнэ па нашай краіне. Не звярнуўшы ўвагі на прозвішча артысткі, я, як аматар музыкі, купіў білеты на канцэрт.

У тэатры было поўна людзей.

Пагаслі агні і ўсе пасяшылі ў зал. Але вось на сцэне з'явіўся гладка прычэсаны малады чалавек у чорным модным гарнітуры і абвясціў аб пачатку канцэрта. Услед затым расхінулася заслона і зал змоўк.

З-за бархатнай заслоны, якая дрыжэла і пералівалася бляскам розных колераў, на сцэну вышла маладая дзяўчына з валасамі, як кужаль. Я не мог адарваць вачэй ад яе.

— Слава! Ды гэта-ж Слава, — ледзь не ўскрыкнуў я.

Як гэта? Яна робіць турнэ па нашай краіне.

У гэты час Слава падышла да пюпітра з нотамі. Яна была апранута ў сіні гарнітур з бантам на грудзях, які прыемна адценяў яе твар. Вось яна, як і тады ў калгасе, узяла скрыпку, прытулілася да яе тварам, падняла смычок і дакранулася да струн.

Музыка палілася то заціхаючы, то зноў набіраючы сілу. Скрыпка здавалася спявала і плакала...

Спачатку Слава выканала некалькі дробных нумароў. Але вось яна заіграла славутую бахаўскую «Парцітэ», а потым «Мелодыі» Глюка і, ўрэшце «Легенду» Віньяўскага. І па меры таго, як яна іграла, у зале станавілася ўсё цішэй і цішэй. І артыстка, і слухачы захапляліся музыкай усё больш і больш...

Пасля канцэрту за чашкай кофе дзяўчына гаварыла мне:

— Ну, што-ж? Шлях да славы ў нас адкрыт кожнаму. Чатыры гады вучобы, любоў да мастацтва. І ...вось я скрыпачка...

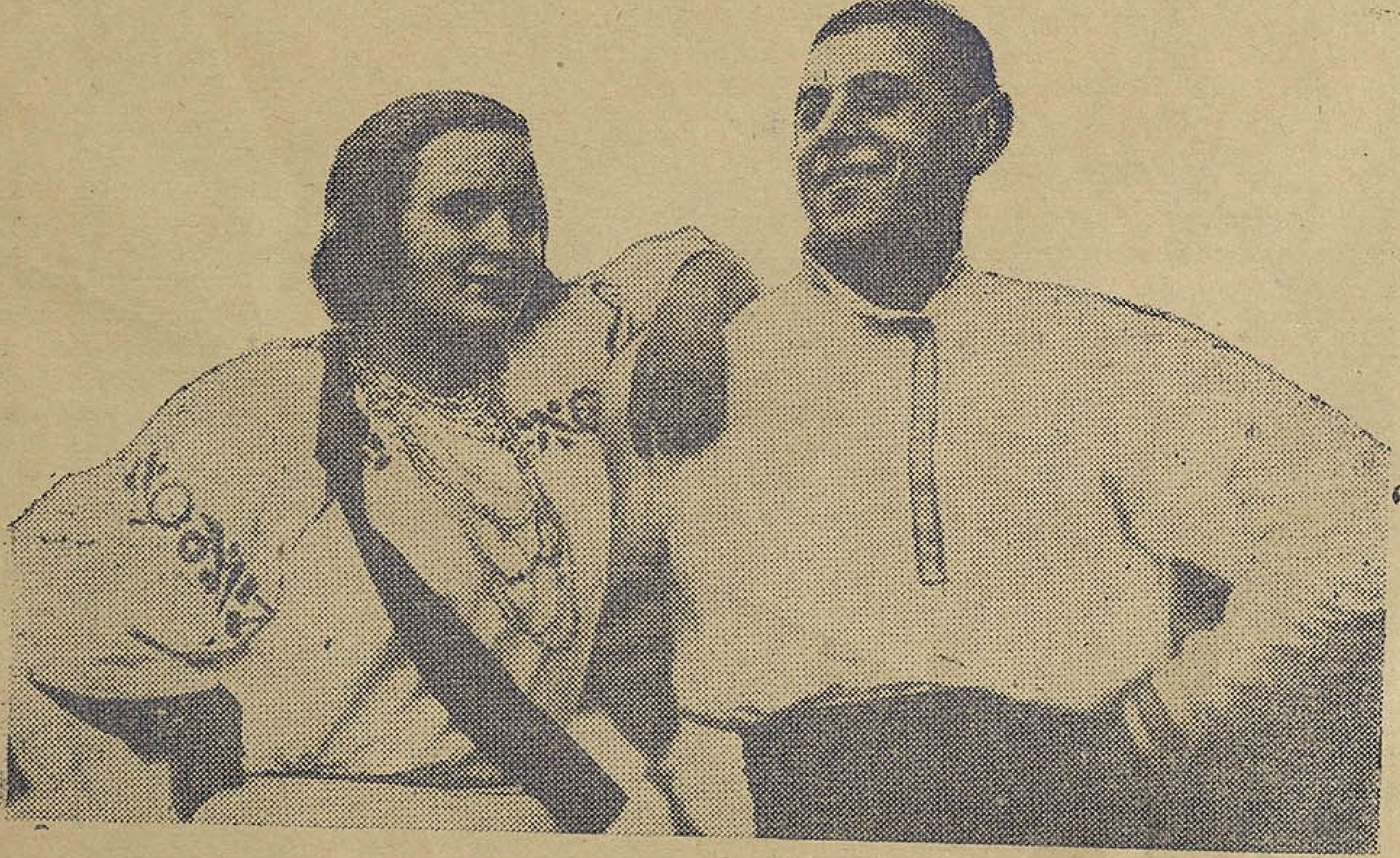

На алімпіядзе чырвонаармейскай самадзейнасці.

Фото МАЗЭЛЕВА.

СТАЛІНСКІ СТАТУТ НЕ РАСТЛУМАЧЫЛІ

Трэцяе нарадзіла Зоня **Александровіч** .Рада яна: здаровенькая нарадзілася дачурка. Ды і сыны ў Зоні не дрэнныя. Рому — васьмы гадок. Сёлета ён пайшоў у школу. Настаўніца здзіўлена яго паспяховасцю і дысцыплінаванасцю. Шмат сяброў мае Рома ў школе і да ўсіх адносіцца ветліва. Гэтаму навучыла яго маці.

Сёння Рома і яго сябры, прышоўшы са школы, любоўна абкружылі Аліка і перадалі радасную навіну:

— Рэчка хутка замёрзне, можна будзе на каньках катацца.

Гэта вельмі добра, але ў Аліка няма канькоў.

— Мамачка купіць, — упэўнены дзеці.

Як-жа не купіць? Яму шосты годзік, а ён ужо ўсе літары ведае, ад Ромы навучыўся.

Алік вялікі ваяка.

— Мамачка, — кажа ён, — буду добрым чырвоным камандзірам, і табе за гэта пашана будзе.

Зоня любіць сваіх дзяцей і стараецца, каб яны былі апрануты ў чысценькае і прыгожае адзенне, каб ложкі заўсёды былі чысценькія.

Зоня Александровіч заўсёды лічылася лепшай ударніцай у калгасе. У мінулым годзе выпрацавала больш як 250 працадзён. Разам з мужам у іх было 650. На працадзень яны атрымалі 3 кіло зернавых і 12 кіло бульбы.

Праца для Зоні— радасць. Яна кажа:

— Мы добра працуем і таму заможна жывем. Хлеб у нас ёсць заўсёды. Мы набылі добрую карову, цёлку, двое свіней і двое парасят, нават авечку купілі, разводзіць думаем.

Адно дрэнна. Зоня не ведае, як ёй залічаць працадні за водпуск па сталінскаму статуту.

— Нічога нам не растлумачылі, —кажа яна,—а таму мы не верылі і разам з Калейнік Аўдоцьяй працавалі да апошніх дзён да родаў. Цяпер нам даўно пара пайсці на працу, але ні пляцоўкі, ні ясляў няма. Вось і сяджу я ў хаце. А ў гэтым годзе працоўны дзень яшчэ больш поўнацэнны. Зернавых прыпадае не 3 кгр. як у мінулым годзе, а 4 кгр. 700 грам, ды бульбы 24 кгр.

Зоня настойліва патрабавала ад праўлення калгаса адкрыцца пляцоўкі і ясляў. Нажаль, яе не падтрымалі другія калгаснікі. Яны лічылі, што іх імкненні будуць дарэмнымі. Вопыт ім паказаў, што ў самы гарачы рабочы час яслі і пляцоўка працавалі толькі тры дні і то памяшканне ясляў было разам з канцэлярыяй калгаса.

Праўленне калгаса абмежавалася тым, што раздала крупу і іншыя прадукты з ясельнага фонда на рукі калгасніцам.

Аб гэтым ведаюць і раённыя арганізацыі, але ніхто не задумаўся над тым, каб зламаць цвёрдалобасць праўлення калгаса ў гэтым напрамку.

ЮЧКОВА

Калгас «Большэвік»
Чэрвеньскі раён.

Прыкладна клапоцяцца аб дзецях у калгасе «Чырвоная зорка», Кішчана-Слабодскага сельсовета, Барысаўскага раёна. НА ЗДЫМКУ: калгасныя яслі ў летні час.

ЗА ЛЕПШЫ Ў СВЕЦЕ

Сход закончыўся. Перакідваючыся на-хаду словамі, калгаснікі разыходзіліся па дамах.

Ну, дзеванькі — прамовіла на развітанні толькі што абраная на сходзе адказная за лён Цыганкова Хрысціна, — будзем змагацца за лепшы лён у свеце. Чуеце? Лепшы ў свеце! Каб у гэтым годзе здаць яго не ніжэй 14 нумара, бо самі-ж чулі на сходзе, што гэтага патрабуе ад нас паход за лён імя Гікало.

— Не, Хрысцінка, не ўрадзіць яму такому на нашай зямельцы.

Сама-ж чула ад старых, што ў нас ён не родзіць.

— Кінь ты гэта, Адарка. Глупства! Трэба толькі ўсім нам узяцца за гэту справу, агітавала Хрысціна.—І яшчэ адно галоўнае, дзеванькі, мы-ж спаборнічаць будзем сваёю брыгадай з усімі астатнімі. Сорамна нам будзе, калі ў нашай брыгадзе ды не будзе такога добрага лёну.

— Добра, Хрысціна, добра. Пастараемся.

— Не падкачаем.

Доўга не магла заснуць Хрысціна. Адказнасць за лён, спаборніцтва, паход імя Гікало—усё гэта сплялося ў марах Хрысціны і цягнулася доўгай бясконцай стужкай.

Вясна наступала смялей. Ранняе красавіцкае сонца зганяла з зямлі апошнія пачарнеўшыя лапінкі снегу. Ужо дзе-ні-дзе на ўзгорках пачала з'яўляцца маладзенькая, зялёная травіца.

Слухаючы парады вопытных калгаснікаў і асабліва інспектара па якасці тав. Ільнічова, Хрысціна з сваёй брыгадай пасеялі лён. Часта пасля работы ў калгасе Хрысціна наведвалася ў поле, а калі паказаліся дружныя ўсходы, дзяўчыну акутала нястрымная радасць.

Заўважыўшы, што лён пачынае заглушаць трава, жанчыны прапалолі яго раз, потым другі і яшчэ пазней — трэці.

⁂

Уборка ўраджаю ў поўным разгары. Жанчыны ўжо дажыналі звёс.

Раніца. На вуліцы, недалёка ад праўлення калгаса з сярпамі на плячах стаяла некалькі жанчын. Да іх хутка падыходзілі другія, здароўваліся і ўнікалі ў агульную гутарку.

— Дзе-ж гэта Хрысцінка, ці не заспалася яна сёння?

— Як раз тая самая, што заспіцца. У яе работы больш, чым у нас ва ўсіх. Трэба і з намі паспець, і лён дагледзіць. Учора ўжо ў другі раз хадзіла на сцелішча іспыт браць.

— Вось і яна ідзе. Лёгка на ўспамін.

Стаханаўка ільнаводства
Марыя РАГОЎСКАЯ.

— Ого, ды яна і лён нясе на паказ!

— Ну, ну, давай яго сюды. Ці не пара ўжо падымаць яго?

Хрысціна прывіталася і падала жанчынам горстку даўгунца.

— О, не, галубенькі! У ім яшчэ і паласа не адыходзіць.

— А кастры дык ніяк не адарваць. Паляжаць яму яшчэ маленька трэба. Ну, а так лён на ўсіх 100, як кажуць. Сапраўдны даўгунец.

⁂

Не паспела яшчэ сонца паказаць свой загарэлы твар, як пад навесам доўгай страхі гумна, з трапышкамі ў руках, стаялі ўжо жанчыны. Гэта быў першы выхад. Запрэжаныя коні ў прывад ільномялкі, сагнуўшы галавы аж да самай зямлі, перабіралі аўсяныя крылышкі. Да гумна пад'ехала высоканагружаная тоўстымі куліткамі сухога ільну падвода.

Закруціліся першыя жмені ў зубах чыгуннай мялкі. Выстраіўшыся ў рад, жанчыны апрацоўвалі лён.

— Вось глядзіце, дзеванькі, — пачуўся голас Хрысціны. Сартыраванне лёну рашае поспех якасці. Яго трэба сартаваць па росту, па колеру. Вялікі да вялікага, белы да белага, а гэты вось пушысты сюды ўжо не гадзіцца, яго трэба асобна складаць.

— Я так сартую, — прамовіла Кісялёва Праскута.

— Вось і добра. Учыцеся вось, дзеванькі, сартаваць у Кісялёвай, Лісеенкі Матруны, Тарасюгінай Марфы, тады і якасць будзе. А раз якасць—значыць і пяршынства будзе за намі.

У гэты час накіравалі ў горад на заготлён падводу, нагружаную бліскучымі кулíткамі ільноволакна. А ўвечары, калі вярнулася з горада падвода, чутка прынеслася па ўсяму калгасу — «прынялі чатырнаццатым».

⁂

Хрысціна вышла з хаты і накіравалася да калодца за вадой. Там сустрэлася з Кісялёвай Праскутай.

— Ты ведаеш, Хрысцінка? — пачала Праскута.

— Ну?

— Мне аж неяк не верыцца, каб у нас ды зарадзіў такі добры лён. Гэта-ж чатырнаццаты нумар, аж дзіву даешся.

— Нічога няма тут дзіўнага. Ад працы ўсё залежыць.

П. БАРЫСЕНКА.

Калгас «Краіна Советаў», Клімавіцкі раён.

ЗАВАЯВАНАЕ ПРАВА

На апрацоўцы ільну я работаю 7 год. За гэты час я добра асвоіла тэхніку апрацоўкі і зараз люблю гэту работу і яна мне лёгка даецца.

Пры церабленні, рассціле і пад'ёме ільну маёй работай усе былі здзіўлены. Некаторыя калгасніцы гаварылі:

— Гэта не Вольга, а «агонь».

Як толькі адрамантавалі ільнотрапальную машыну сістэмы Санталава, мяне ільнавод, як лепшую, вылучыў трапаць лён. Разам са мной на тропцы ільну працуюць многа жанчын. Намеснік па ільну часта прымушае іх перарабляць дрэнную работу. Многія да мяне зварачваюцца, каб я паказала ім як лепш апрацоўваць трасту.

Зразумела, я, як комсамолка, заўжды гатова падзяліцца вопытам сваёй работы і гэтым дапамагчы адстаючым.

Жанчыны мне часта запросяць — чаму гэта ў мяне валакно лепшае, чым у іх, чаму намеснік старшыні па ільну прымае маё валакно як высоканумарнае.

Справа ў тым, што я заўсёды стараюся пабіць рэкорды ў сваёй рабоце.

У нас норма выпрацоўкі 18 кгр., а я заўсёды выконваю па 22 кгр. 15—16 нумарамі.

Такія поспехі да мяне ў рукі самі не прыходзяць. Я іх здабываю перш за ўсё адданай і клапатлівай работай.

Акрамя таго, я маю сваю асабістую трапалу. Яна ў мяне тупая — гэта забяспечвае высокую нумарнасць валакна. У мяне валакно выходзіць маслянністае і высоканумарнае. Усё гэта спрыяе здачы валакна лепшай якасці.

За апошні месяц я атрымала 5 прэмій і штодзённа выпрацоўваю па 3 працадні.

У гэтым годзе я ўжо зарабіла каля 400 працадзён.

Вялікім гонарам я лічу тое, што нашы калгаснікі паслалі мяне на ўсебеларускі злёт майстроў ільну.

САКАЛОЎСКАЯ Ольга.

Калгас «Чырвоны пуцілавец».
Сенненскі раён.

⁂

24-гадовая калгасніца **Бондарава** Ліда — лепшая ільнотрапальшчыца калгаса «Новы шлях», Унаўскага сельсовета была ўдзельніцай усебеларускага злёта майстроў ільну.

Гэты гонар яна заваявала тым, што паказчыкі яе работы з'яўляюцца лепшымі не толькі па сельсовету, але і па раёну.

На апрацоўцы ільну Бондарава працуе ўжо некалькі год. За гэты час яна навучылася даглядаць і змагацца за атрыманне высокаякаснага валакна.

Якасць валакна залежыць выключна ад рук саміх трапальшчыц. У першай брыгадзе Бондарава працуе ільнотрапальшчыцай і сваю справу ведае добра, у калгасе працуе чэсна і сумленна. За ўдарную работу ў гэтым годзе яна была прэміравана мануфактурай і да першага кастрычніка ўжо выпрацавала 200 працадзён.

У калгасе сёлета пасеяна было 100 гектараў селекцыйнага ільну. Ураджай у гэтым годзе быў значна лепшы, чым у мінулым, таму што добра правялі двухразовую прапалку і ў час цераблення траста адбіралася па колеру і велічыні. Увесь лепшы лён рассцілалі па сухадольных сенажацях, а горшы і карацейшы — па іржышчы.

Намеснік старшыні калгаса па ільну Крошкіна Ганна не дапускала пералежкі або недалежкі ільну на сцелішчы. Неразрыўна з пад'ёмам трасты ў калгасе арганізавалі здачу яе на Лёзненскі ільнозавод. Уся ільнотраста выключна высокай нумарнасці — 1,75—2, нязначная частка — 1,50.

Адыход ад сартыроўкі апрацоўвалі ўручную. Прыступаючы да апрацоўкі, калгаснікі дэталёва абгаварылі новыя расцэнкі.

Апрацоўка ільну на валакно — самая адказная работа. Але асаблівых сакрэтаў тут няма. Для гэтага патрэбна толькі адно: любоў і пашана ільну.

Гэта як раз і маецца ў Бондаравай Ліды.

Работа ў брыгадзе праходзіць пазвенна. У звяне, дзе працуе Бондарава, маецца 4 жанчыны і Ліда заўсёды ідзе ўперадзе, больш за яе ніхто не можа натрапаць. Калі радам работаючыя з Бондаравай калгасніцы вытрапваюць па 6—8 кгр., то Ліда — па 12 і больш кілограм.

Вось што расказвае аб сябе Бондарава:

— Пасля таго, як лён паступае з пад мялкі, мы даем яму вылежацца цэлыя суткі. Лён тады пасля тропкі выходзіць чысты, масляністы, бліскучы. Я траплю дубовай і тупой трапалкай. Жменю ільну бяру невялікую, пры трапанні яе часта паварачваю і трапалка ідзе ў мяне заўсёды па кастры. Толькі працуючы такім метадам я дамагалася выпрацоўкі штодзенна 12—14 кгр. добраякаснага валакна.

Міх. ШУРАНКОЎ

Лёзнянскі раён.

На ўсебеларускім злёце майстроў ільну.

ШАСНАЦЦАТЫ

Пытанне было пастаўлена проста: Якой якасці ільновалакно мы сёлета здамо дзяржаве?

Прыкметным ажыўленнем адказаў на гэта пытанне зал калгаснага клуба, у якім праходзіў злёт калгасніц-ударніц Азерацкага сельсовета:

— Ды ўжо здамо нядрэнны.

— Дванаццатым, не ніжэй...

— Гэта, як у каго...

За сталом прэзідыума паднялася Кацярына Клеменцьеўна і папрасіла слова:

— Яно, канешна «як у каго» — хто як папрацуе. Наш калгас у мінулым годзе здаваў лён дванаццатым. Дык гэта ў мінулым. А сёлета мы здамо шаснаццатым...

Калі дэлегаты калгаса «Новы шлях» варочаліся са злёту, некаторыя з іх упікалі Кацярыну Клеменцьеўну:

— Кідаеш ты на вецер свае словы, Каця... Праз цябе і нам увосень сорамна будзе. Не выканаем мы таго, што ты паабяцала.

Але Кацярына ўпарта настойвала на сваім. Яна была ўпэўнена ў сваёй праваце. Кожнае яе слова заўчасна было моцна абдумана, абгрунтавана. Кацярына меркавала: у мінулым годзе мы сеялі лён дзе папала, ды і пазнавата. А сёлета — на канюшынішчы, рана (да 20 красавіка). Ды і насенне было адборнае. Уся апрацоўка глебы прымалася па акту «на добра». А галоўнае — учора Кацярына хадзіла на поле і бачыла прыгожыя, сакавітыя ўсходы маладога ільну.

Кацярына Клеменцьеўна Рак— радавая ўдарніца ў калгасе «Новы шлях», але клапоціцца яна аб сваёй калгаснай гаспадарцы не менш любога брыгадзіра, а то і старшыні калгаса. Яна адчувае сябе гаспадаром. Каго трэба—паслухае, а каму трэба — пакажа, дапаможа.

Таму і любяць і паважаюць калгаснікі Кацярыну. А некаторыя нават... пабайваюцца: ужо калі прыкмеціць Кацярына які-небудзь непарадак, то вінаватаму добрага слова не дачакацца. Асабліва паважаюць яе старшыня калгаса т. **Цыганкова** і адказная за лён **Елісеева** Надзя. Кацярына для іх—лепшы памочнік. Яна, калі гэта трэба, на сцелішчы збегае, гатоўнасць ільну выпрабуе, прасочыць за сушкай, за трапаннем. А сама, калі за справу возьмецца,—мала хто за ёй угоніцца. І калі паабяцае,—зробіць абавязкова.

Сталі ў калгасе капаць бульбу. Усе па 4—5 сотых гектара выкапваюць, а Кацярына — 8. Сталі лён трапаць — і тут яна ўзяла на буксір і падцягнула асабістым прыкладам адстаючых...

...Агорнуты мацярынскімі клопатамі такіх-жа ўдарніц і ўдарнікаў, як Кацярына Клеменцьеўна, малады лён рос як на дражджах. 40 гектараў калгаснага поля пакрылася густым як шчотка і ў пояс высокім ільном. Прышла восень. Адрамантаваныя ільномалацілка «Эддзі», сушыльні, мялкі чакалі ўёмістых снапоў ільну. Іх таксама чакалі спрытныя рукі калгасных ударніц.

Калгас «Новы шлях» датэрмінова здаў дзяржаве па кантрактацыйнаму дагавору 185 цэнтнераў высокаякаснай турбіннай трасты — «двойкі» ды «паўтарачкі». А калі з пункта «Заготлён» прывезлі квітанцыю за здадзеную дзяржаве першую партыю ільновалакна, Кацярына Клеменцьеўна прыбегла ў канцэлярыю калгаса, паглядзела на новенькую квітанцыю і радасна не без гонару сказала:

— А ўсё-ж такі шаснаццаты!..

... Праз некалькі дзён Кацярына Клеменцьеўна разам з іншымі ўдарніцамі **Талачынскага раёна** імчалася на хуткім цягніку ў Менск на ўсебеларускі злёт лепшых майстроў ільну. Яны везлі з сабою рапарт аб датэрміновым выкананні раёнам — першым у рэспубліцы — плана загатовак ільнотрасты.

ЭВАЛЬД.

ПЕРАМОЖЦА У КОНКУРСЕ НА ЛЕПШУЮ ДАЯРКУ

— Сёння гарманіст прыдзе з другога калгаса. У нас вечарынка будзе, — звярнуліся дзяўчаты да Мані.—Ты таксама павінна прысці.

Маня замест адказу адмоўна паківала галавой. З другога боку кармушкі пачуўся голас даглядчыцы Галалоб Марусі. Яна адказала за Маню.

— Сёння Маня напрацавалася, відаць жадае хутчэй да ложка дайсці.

Сапраўды, як ніколі стомленая, прышла дамоў Маня. Нават ад вячэры адмовілася. Хутчэй лягла ў ложак, накрыўшы другой падушкай галаву, каб не было чуваць брата, які гучна чытаў «Паднятую цаліну» для маці і малодшай сястронкі.

Дарэмнымі былі імкненні заснуць. Маня некалькі разоў варочалася з аднаго боку на другі, ўставала, падыходзіла да вакна, глядзела на двор, але нічога не відаць з-за цемры. Розныя думкі лезлі ў галаву.

— Нельга спаць, загадчык фермы кудысьці паехаў. Пакінуў мяне на сваё месца, карова павінна сёння ацяліцца. Хоць бы не здарылася што небудзь, — хвалявалася Маня.

Гэта яшчэ больш падштурхнула Маню. Яна ў пацёмку адшукала башмакі, ватоўку ўскінула на плечы і непрыкметна выйшла з хаты. Пайшла вуліцай уздоўж вёскі. Каля самага кароўніка яна пачула свіст вартаўніка.

— Стой! Хто ідзе?

Маня адклікнулася і пайшла далей. Злосна загаварыў вартаўнік:

— Чэрці цябе заўсёды ўскрупяць і ўначы табе спакою няма.

— Мне здаецца я дрэнна прывязала карову, праверыць прышла, — адказала яна і накіравалася ў кароўнік. Перш абгледзела сваіх кароў, потым абышла астатнія. Усё было у парадку. Было ўжо позна; так і засталася да раніцы ў кароўніку.

У гэтую ноч і карова ацялілася. Але Маня не спалохалася і зрабіла ўсё, што патрэбна было.

Загадчык фермы заўсёды ў адсутнасці і на сваё месца пакідаў Маню. Ён ведае, што лепш за яе ніхто не дагледзіць жывёлу. Пілуй Маня працуе 4 гады на ферме. Ні адно цялё не загінула за гэты час. На ферме яна лічыцца выдатніцай. Яна поўнасцю выконвала ўмовы конкурса на лепшую даярку ў 1934 годзе, а зараз уключылася ў конкурс 1935 г. За час конкурса 1934 г. Маня давяла сваіх 16 кароў да вышэй сярэдняй упітанасці. Павялічыла ўдой малака на 200 літраў у год ад каровы.

Захавала ўвесь маладняк ад сваіх кароў. Поўнасцю выконвала зоаветмінімум.

МІЛОНАВА.

Жыву заможна і культурна

Наш калгас арганізаваўся ў 1929 годзе. Я першая ўступіла ў калгас. Шкадаваць аднаасобнай гаспадаркі не прышлося, таму што жыла беднячкай, сваёй зямлі мела вузенькую палоску, якая знаходзілася на адлегласці 5 клм. На ёй хаця і сеялі, але ніколі нічога не расло. Прыходзілася хадзіць да Рышкаўскіх кулакоў і зарабляць хлеб для сваіх малышоў. І гэты зароблены хлеб заўсёды прасіла ў кулакоў са слязамі на вачах.

Зусім інакш пашло жыццё ў калгасе. Жыву добра таму, што працую добрасумленна. Я — намеснік старшыні па ільну і інспектар па якасці. З'яўляюся членам праўлення калгаса. Наш калгас імя Леніна мае агародна-жывёлагадоўчы напрамак. Але ў гэтым годзе мы ільну засеялі 6,75 га. Лён у нас таварна-гатунковы. Я вельмі добра глядзела за ім. Ён своечасова быў абмалочан на ільномалатарні «Эдзі» і разаслан. За сцелішчам я кожны дзень пільна наглядала, брала пробы з тым, каб лён не пералежаўся.

Вылежаны лён мы зараз-жа падымалі і звозілі пад павець. А потым адвозілі адсартаваную ільнотрасту на ільнозавод. Пры пад'ёме трасту сартавалі. Таму наша траста ідзе другім нумарам. Ужо здалі 40 цэнтнераў ільнотрасты і пяць цэнтнераў ільновалакна 12-14 нумарам. Наш калгас павінен быў здаць 7 цэнтнераў ільнонасення, а здаў 14 цэнтнераў.

Я працую не толькі адказнай па ільну і інспектарам па якасці. Акрамя гэтага работаю даяркай на малочна-таварнай ферме. Да гэтай работы адношуся з вялікай зацікаўленасцю і любоўю.

Ферма ў нас нямалая. Налічваецца 118 галоў буйнай рагатай жывёлы.

Уся работа на ферме праводзіцца на аснове соцыялістычнага спаборніцтва. Згодна выпрацаваных норм я павінна надаіць 50 літраў малака, за што мне павінна быць налічана 1,25 працадня.

Тав. КАШО.

Але я штодзённа надойваю 70—75 літраў. Штомесячна выпрацоўваю 65—70 працадзён.

Цяпер мае дзеці ўжо ў дастатковай колькасці маюць хлеба, мяса, малака. Жыву я не толькі заможна, але і культурна. У маёй хаце гарыць лямпачка Ільіча. Маю добрую карову, свінню, курэй, цёлку, якую закантрактавала калгасу.

Я — член прэзідыума сельсовета. Прымаю актыўны ўдзел у выкананні даручаных мне сельсоветам абавязкаў, за гэта два разы прэміравана. У мяне многа работы, але ўсё-ж я рэгулярна чытаю журнал «Работніца і калгасніца Беларусі» і раённую газету «Прамень комунізма».

У далейшай сваёй рабоце я, як знатны чалавек, падпісаўшая пісьмо тав. Сталіну, буду яшчэ лепш працаваць.

КАШО НАСТА.

Шклоўскі раён,
калгас імя Леніна.

ЦІ ТАК КЛАПОЦЯЦЦА АБ ДЗЕЦЯХ?

Яслі на Асінтэрфе ўвесь час знаходзяцца ў дрэнным становішчы. Усё лета загадчыца тав. **Яшына** бегае да дырэктара завода тав. **Войтава** з просьбай зрабіць неабходны рамонт. Тав. Войтаў адкладваў з месяца на месяц. Каб адчапіцца, адрамантавалі дах, але ён усёроўна цячэ.

Пытанне аб рамонце ясляў стаяла і на прэзідыуме мясцовага савета. На ім тав. Войтаў заявіў:

— Няхай яслі рамантуе Райздраў. Гэта справа не мая.

Як не дзіўна, але сакратар парткома тав. Капялевіч яго падтрымаў. Ён прапанаваў праверыць бюджэт ясляў і калі ёсць грошы скарыстаць іх на рамонт, а абсталяванне і пасцельныя прылады можна не купляць.

Так і стаяць яслі да гэтага часу неадрамантаванымі. Дзеці знаходзяцца ў вільготным, халодным памяшканні.

ГЛАЗОВА.

◆

Для каго закуплены цацкі?

Яшчэ вясной брыгада праверыла работу пакоя маці і дзіцяці пры Жлобінскім вакзале. Было выкрыта шмат недахопаў: як адсутнасць цацак, дзіцячых журналаў, казак, халацікаў і т. д.

На жаль, да гэтага часу становішча пакоя не палепшылася. Праўда, начальнік вакзала закупіў на 200 рублёў цацак, але дзеці імі не карыстаюцца. Цацкі хаваюць ад дзяцей, таму што яны дарагія і іх могуць паламаць. Няма ў пакоі і пасцельнай бялізны. Дзяцей у бруднай вопратцы кладуць у ложак. Маткі зусім правільна не задаволены работай дзіцячага пакоя.

ЧЭБОТАР.

Спаборніцтва з дачкой

Лепшай ударніцай па ільну ў калгасе «Чырвоная гара», Ульяваўскага сельсовета, з'яўляецца **Калбёнак** Елена. Яна штодзённа перавыконвае нормы выпрацоўкі. Замест 0,10 га яна выцярэблівала па 0,30 га. На малацьбе ільну замест 4 коп яна абмалочвала 12. На іншых сельскагаспадарчых работах яна таксама паказвае ўзоры работы. За жнівень месяц Елена выпрацавала 88 працадзён і неаднаразова праўленне калгаса яе прэміравала.

Не адстае ад Елены яе шасцідзесяцігадовая маці. Яна ўмела спалучае хатнія работы з калгаснай. Толькі першыя прамені сонца заглянуць у акно, маці ўжо на нагах.

— Хай вучыцца ў мяне моладзь, як трэба працаваць ў калгасе, кажа яна. Я добра разумею словы любімага таварыша Сталіна, што трэба чэсна і аддана працаваць. Я хачу, каб наш калгас быў лепшым у сельсовеце, таму і выклікаю на соцспаборніцтва сваю дачку Елену.

Сянно. **РАБАЯ.**

УДЗЕЛЬНІЧАЕМ У ЎЗДЫМЕ ТРАНСПАРТА

Актывісткі станцыі Шклоў.

Неўтульнай, бруднай, нагадваючай вялікі хлеў, была раней наша станцыя Шклоў. Не лепшы выгляд меў кабінет начальніка і другія станцыённыя будынкі. Пыл, павуцінне, і смецце ніколі адтуль не вывозіліся. А зараз наша станцыя стала непазнавальнай. Яна з'яўляецца перадавой станцыяй па Магілеўскаму вузлу. Каб зрабіць яе такой, нямала працавалі і мы — хатнія гаспадыні.

Няма ў нас такога ўчастка работы, да якога-б не прыцягваліся хатнія гаспадыні. Мы працуем рука аб руку з партыйнай і прафсаюзнай арганізацыямі і пад іх кіраўніцтвам змагаемся за палепшанне работы транспарта.

Да ўсіх аб'ектаў на станцыі прымацаваны нашы пасты або шэфы, як іх называюць. Да першага стрэлачнага паста прымацаваны і актыўна работаюць хатнія гаспадыні: **Крыўман, Федотка і Ванцылевіч.** Да другога стрэлачнага паста прымацаваны: **Шарковіч, Крыўман і Грушкін.** Да інтэрната грузчыкаў — **Рыўкіна і Жураўская.** Над клубам шэфствуюць **Ганчарова, Федотка і Грышкун.** Над залай — **Жахавец і Кушалкова** і т. д.

Дзякуючы актыўнасці хатніх гаспадынь станцыя і службовыя памяшканні прынялі чысты і культурны выгляд. Усюды маюцца аптэчкі, цыраты, абрусы, графіны з гатаванай вадой і кветкі.

Асабліва добра стала ў будках стрэлачнікаў. Заходзіш туды, душа радуецца! Вокны і падлога афарбаваны, на вокнах — суконныя намі вышытыя шторы, на століках — суконныя абрусы з вышытымі ўзорамі, пасланы дарожкі на падлозе. Са сцен ветліва пазіраюць тт. **Сталін, Кагановіч.** У будках ёсць аптэчка, люстра, расчоска, тумбачкі, хлебніца, і нават салянка. Маецца таксама ўмывальнік, мыла туалетнае і простае, ручнікі для рук і твару.

Такія клопаты аб стрэлачніках з боку шэфаў моцна далі сябе адчуць і на іх адносінах да работы. Паміж стрэлачнікамі і хатнімі гаспадынямі заключаны соцыялістычныя дагавары. Выкананне ўзятых абавязацельстваў правяраецца сістэматычна. Калі абгаварваюць кандыдатуры ўдарнікаў, — шэфы прысутнічаюць на сходах. Аднойчы стрэлачніка Сталінскага хацелі пазбавіць звання ўдарніка за тое, што ў яго было брудное шкло ў стрэлачных указацелях. Тады шэфы тт. Федотка і Крыўман узялі на сябе абавязак падцягнуць яго. Праз тры дні адзначаныя на сходзе недахопы былі выпраўлены. Лепшыя стрэлачнікі па чыстаце т.т. **Вацылевіч, Гамнікаў, Фёдараў** і комсамолец **Драздоў.**

Многае праароблена хатнімі гасдынямі і па рабоце з грузчыкамі. Па ініцыятыве шэфаў у інтэрнаце грузчыкаў кожныя пяць дзён выходзіць насценгазета. Рэдактарам газеты з'яўляецца тав. **Рыўкіна.** Ужо выпушчана 23 нумары. Інтэрнат мае такі-ж культурны выгляд, як і стрэлачныя будкі.

Намі праведзен таксама конкурс на чысцейшую кватэру чыгуначніка. У гэтым конкурсе шэсць хатніх гаспадынь за ўзорную чыстату ў кватэрах прэміраваны.

Кожны дзень па чарзе хатнія гаспадыні дзяжураць у пасажырскай зале і буфеце. Яны ўне чаргі купляюць хворым, або пасажырам з малымі дзецьмі білеты, дапамагаюць ім у пасадцы. Усе хатнія гаспадыні з'яўляюцца членамі ячэйкі Чырвонага Крыжа. Амаль усе здалі нормы на значок «ГСО».

Займаемся мы і ў літаратурным гуртку. Заняткі праходзяць вельмі актыўна. Зараз рыхтуемся да здачы тэхнічнага экзамена па правілам сігналізацыі і інструкцыі стрэлачніка. Усе хатнія гаспадыні выпісваюць журнал «Работніца і калгасніца Беларусі».

На летні час па нашай ініцыятыве была адчынена дзіцячая пляцоўка на якой 30 рэбят добра паправіліся. Жанчыны [illegible] дзяжурылі на пляцоўцы. За добрую работу 16 хатніх гаспадынь — прэміраваны.

Зараз мы ўзмоцнена рыхтуемся да сустрэчы зімы. Адрамантавана пяць кватэр, убраны агароды, падрыхтоўваемся да снегаачысткі. Зроблена ўсё неабходнае, каб і зімой нашы цягнікі праходзілі дакладна па графіку, так як гэтага патрабуе наш дарагі наркам Л.М. **Кагановіч.**

Фоміліна, Рыўкіна, Грышкунова, Федотка, Жураўская, Жахавец, Крыўман, Жураўская, Слідрова, Ганчарова, Кавалёва, Крыўман В., Радзевіч.

БССР
Імені ЛЕНІНА
919

ПА-УДАРНАМУ ПРАВЯДЗЕМ ПАДПІСНУЮ КАМПАНІЮ на 1936 г.

Навагодняя падпісная кампанія з'яўляецца рашаючым этапам па распаўсюджванню большэвіцкага друку. Прадстаіць вялікая работа па вярбоўцы новых соцень тысяч падпісчыкаў, так як у снежні месяцы канчаецца тэрмін падпіскі, прынятай у 1935 г.

Асноўным распаўсюджвацелем з'яўляецца апарат Наркамсувязі са сваімі нізавымі звеннямі на вёсцы.

Рад раёнаў маючы ўсе магчымасці для выканання кантрольных лічбаў, з-за апартуністычных адносін пазбаўляюць магчымасць рабочых і калгаснікаў чытаць газету, або журнал.

Ці не шкодніцтва гэта, калі Лельчыцкі раён на вялікае свята Кастрычвіцкай рэволюцыі застаўся без газет з-за бяздзейнасці загадчыка мозырскага райаддзела сувязі тав. Казлова.

Ці не бяздзейнасць гэта, калі ў Лепельскім раёне (загадчык райаддзела сувязі—Маскоў) выпісваецца толькі 65 экз. журнала **«Работніца і калгасніца Беларусі»** пры заданні 215 экз., у Мехаўскім раёне (загадчык райаддзела сувязі—Гарбачэнка, райарганізатар — Пелехаў) пры заданні 340 экз., выпісваецца 57 экз., Чырвонапольскі раён (загадчык сувязі Елісеянка і Гамараў) з 220 экз. **«Работніца і калгасніца Беларусі»** выпісвае толькі 11 экз. Сарвана таксама падпіска і на другія газеты і журналы.

Шмат абяцалі сувязісты Шклоўскага, Плешчаніцкага, Чырвонаслабодскага, Хоцімскага і Лоеўскага раёнаў. Але балбатня аб добрым узорным абслугоўванні насельніцтва не палепшыла работу сувязі. Яны нават не маглі арганізаваць сувязь з калгасамі.

Шматлікія скаргі падпісчыкаў і селькораў пацвярджаюць, што такая дрэнная работа не выключэнне.

Зусім недапушчальным з'яўляецца тое, што да гэтага часу не ўсе раёны ўключыліся ў конкурс на лепшае прадпрыемства сувязі па дастаўцы друку, аб'яўлены прэзідыумам ЦВК СССР і ЦВК БССР.

Рабачкомы паштовай і электрасувязі ў работу нізавой сувязі не ўмешваюцца. Гэта справа іх не датычыцца.

Гэтыя факты гавораць аб тым, што не ўсе райаддзелы сувязі райбюросаюздруку, рабачкомы і агенствы на мясцох зразумелі вялікую важнасць соцыялістычнай сувязі і прасоўвання большэвіцкага друку ў шырокія масы рабочых, калгаснікаў і працоўных аднаасобнікаў. Яшчэ не ўсе старшыні РВК і сельсоветаў ацанілі палітычнае значэнне конкурса.

Трэба палажыць канец бяздзейнасці і дабіцца таго, каб не было ні аднаго рабочага і калгасніка без газеты **«Звязда»**, ні адной работніцы і калгасніцы—без журнала **«Работніца і калгасніца Беларусі»**.

І. ШМЕРКОВІЧ.

ЖУРНАЛ ПАВЫШАЕ МАЕ ВЕДЫ

Мы павінны кожную работніцу, калгасніцу і працоўную аднаасобніцу забяспечыць журналам **«Работніца і калгасніца Беларусі»**. Гэта добра зразумелі ў Мікуліцкім сельсовеце, Брагінскага раёна (старшыня сельсовета т. Байдан), дзе раней выпісвалі 5 экз. а цяпер 95 экз.

Не горш абстаіць справа ў Добрушскім горсовеце (старшыня тав. Селезнёва), дзе хатнія гаспадыні тт. Пэўзнер, Кастыневіч і Трэскоўская завербавалі сярод хатніх гаспадынь 190 падпісчыц на журнал **«Работніца і калгасніца Беларусі»**, выклікалі на спаборніцтва работніц паккамернага цэха фабрыкі «Герой працы» і абавязаліся давесці лік падпісчыкаў да тысячы экз.

⁂

Для старшыні Гліпіцкага сельсовета, Чырвонапольскага раёна Вержбіцкай Ліды журнал з'яўляецца лепшым памочнікам у рабоце. Вось, што яна піша ў рэдакцыю: «Я выпісваю журнал **«Работніца і калгасніца Беларусі»** ўжо некалькі гадоў, журнал дае мне вялікую карысць і павышае мае веды».

У Пінскім сельсовеце, Ушацкага раёна (старшыня Мураўскі) па калгасах арганізаваны масавыя чыткі журнала **«Работніца і калгасніца Беларусі»**.

Да ўвагі чытачоў і падпісчыкаў журнала „Работніца і калгасніца Беларусі“

АДКРЫТА ПАДПІСКА на 1936 год

на двухтыднёвы журнал ЦК КП(б)Б

„Работніца і калгасніца Беларусі“

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:	на 1 мес.— 40 кап.	на 3 мес.— 1 р. 20 кап.	на 6 мес.— 2 р. 40 кап.	на год— 4 р. 80 кап.

ПАСПЯШАЙЦЕСЯ ПАДПІСАЦЦА.

Падпіска прымаецца ва ўсіх паштовых аддзяленнях БССР і лістаносцаў.

Выданне ЦК КП(б)Б
Адказны рэдактар РЭДКАЛЕГІЯ.
Адрас рэдакцыі: Менск, Дом друку, 3-ці паверх, пакой 60 Тэл. 22-415.